

Pedagógiai Program

Csillag Pagony Óvoda

1038 Budapest, Rókvár utca 25.

OM azonosító:203013

Az intézmény OM azonosítója: 203013	intézményvezető: Szilágyiné Csollák Klára Ph
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma: /2020	
Név	
intézményvezetői jóváhagyás határozatszáma: / intézményvezető Ph.	
a dokumentum jellege: nyilvános	megtalálható: www.ribizliovi.hu
Hatályos:2020.10.01.	Érvényes : A kihirdetés napjától visszavonásig
Verziószám: 3/2020	készült 2 példány iktatószám:

Tartalom

Az intézmény adatai	5
Az intézmény működését meghatározó dokumentumok.....	6
Helyi Pedagógiai Programunk Rendszerábrája	8
1. Óvodánk bemutatása.....	9
2. Az óvoda küldetésnyilatkozata, értékei	10
2.1. Pedagógiai alapelveink	11
2.1.1. Nevelőtestületünk pedagógus modellje.....	12
2.1.2. Óvodapedagógusi értékek	12
2.1.3. Az óvodapedagógus tulajdonságai.....	13
2.1. 4. Az óvodapedagógus személyiségvonásai.....	13
3. Az óvoda jövőképe	13
3.1. Gyermekkép	13
3.2. Óvodakép	14
4. Az óvodai nevelés feladatai.....	15
4.1 Erkölcsei nevelés	15
4.1.1. A szokások alakítása	15
4.1.2. Példaadás	15
4.2.2. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére	18
4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19
4.3.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére.....	22
4.4. Esztétikai nevelés.....	22
4.4.1. Esztétikai nevelésünk feladatai	23
4.4.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére.....	24
4.5. Egészséges életmódra nevelés.....	24
4.5.1. Feladataink az egészséges életmódra nevelésben.....	26
4.5.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére.....	28
4.5.3. A gyermek egészségének védelme, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, balesetvédelem	28
4.5.4. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére.....	29
4.6. Zenei nevelés	30
4.6.1. Feladataink.....	31
4.6.2. A fejlődés várható eredménye.....	32
4.7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	32
4.7.1. Feladataink.....	32
5. Az óvodai élet megszervezésének elvei	33

5.1. Személyi feltételek.....	33
5.2. Tárgyi feltételek	34
5.3. Az óvodai élet megszervezése	34
5.3.1. Óvodánk csoportjainak napirendje szeptember 1.-től május 31.-ig.....	35
5.3.2. A gyermekek tevékenységének szervezeti formái	36
5.4. Az óvoda kapcsolatai	36
5.4.1. Óvoda-család	36
5.4.2. Bölcsöde	38
5.4.3. Iskolák.....	38
5.4.4. Szakmai szolgáltatók	38
5.4.5. Gyermekjóléti szolgálat	39
5.4.6. Egészségügyi intézmények	39
5.4.7. Közművelődési intézmények	39
5.4.8. Pedagógiai szakszolgálat	39
6. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	39
6.1. Játék	39
6.1.2. A feladataink	41
6.1.3. A fejlődés várható eredménye.....	42
6.2. Verselés, mesélés	42
6.2.1. A feladataink.....	45
6.2.2. A fejlődés várható eredménye.....	46
6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	46
6.3.1. A feladataink	53
6.3.2. A fejlődés várható eredménye.....	55
6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	56
6.4.1. A feladataink	58
6.4.2. A fejlődés várható eredménye.....	60
6.5. Mozgás.....	61
6.5.1. A feladataink	64
6.5.2. A fejlődés várható eredménye.....	65
6.6. A külső világ tevékeny megismerése	66
6.6.1. A feladataink.....	69
6.6.2. A fejlődés várható eredménye.....	70
6.6.3. Matematika	70
6.6.4. Feladataink.....	72

6.6.5. A fejlődés várható eredménye.....	73
6.7. Munka jellegű tevékenységek.....	74
6.7.1. A feladataink.....	76
6.7.2. A fejlődés várható eredmény.....	77
6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	77
6.8.1. A feladataink.....	80
6.8.2. A fejlődés várható eredménye.....	81
7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	81
8. Gyermeki képesség és fejlettség mérésének formája.....	83
9. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.....	84
10. Pedagógiai adatok kezelése.....	85
11. Eszköz és felszerelési jegyzék.....	87
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Az intézmény adatai

Az intézmény alapítójának és fenntartójának neve: Csillag Pagony Nonprofit Kft.

Az intézmény fenntartójának címe: 1038 Budapest, Rókvár utca 25.

Az intézmény fenntartója: Balázs Nóra

E-mail címe: nora@ribizliovi.hu

Telefon: 06 20433 2008

Intézmény vezetője: Szilágyiné Csollák Klára

A székhely intézmény neve: Csillag Pagony Óvoda

Címe: 1038 Budapest, Rókvár utca 25.

e-mail címe: ovodavezeto@ribizliovi.hu

Web: www.ribizliovi.hu

Telefonszáma: +36 1 631 6481

Az intézmény nyilvántartásba vételi száma: 634

Az intézmény típusa: magán óvoda

Az intézmény OM azonosítója: 203013

Az óvodai csoportok száma a székhely óvodában: 2 csoport

Az óvoda befogadóképessége: 44 fő

A tagóvoda neve: Csillag Pagony Óvoda Tagóvodája

Címe: 1151 Budapest Platán utca 4.

telefonszáma: +36 1 229 5002

e-mail címe: ovodavezeto.platan@ribizliovi.hu

Az óvodai csoportok száma a tagóvodában: 1 csoport

Az óvoda befogadóképessége: 20 fő

Az intézmény tevékenységei: 851011 Óvodai nevelés, ellátás,

Az intézmény jogállása: önállóan gazdálkodó szervezet

A programot készítette: Szilágyiné Csollák Klára

A programot elfogadta: a Csillag Pagony Óvoda nevelőtestülete

A programot jóváhagyta: Csillag Pagony Nonprofit Kft. fenntartó képviselője

Hatályos: 2020. október 1.

Érvényes: a kihirdetés napjától visszavonásig

Az intézmény működését meghatározó dokumentumok

Alaptörvény

- ✓ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- ✓ 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- ✓ 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól

Rendeletek

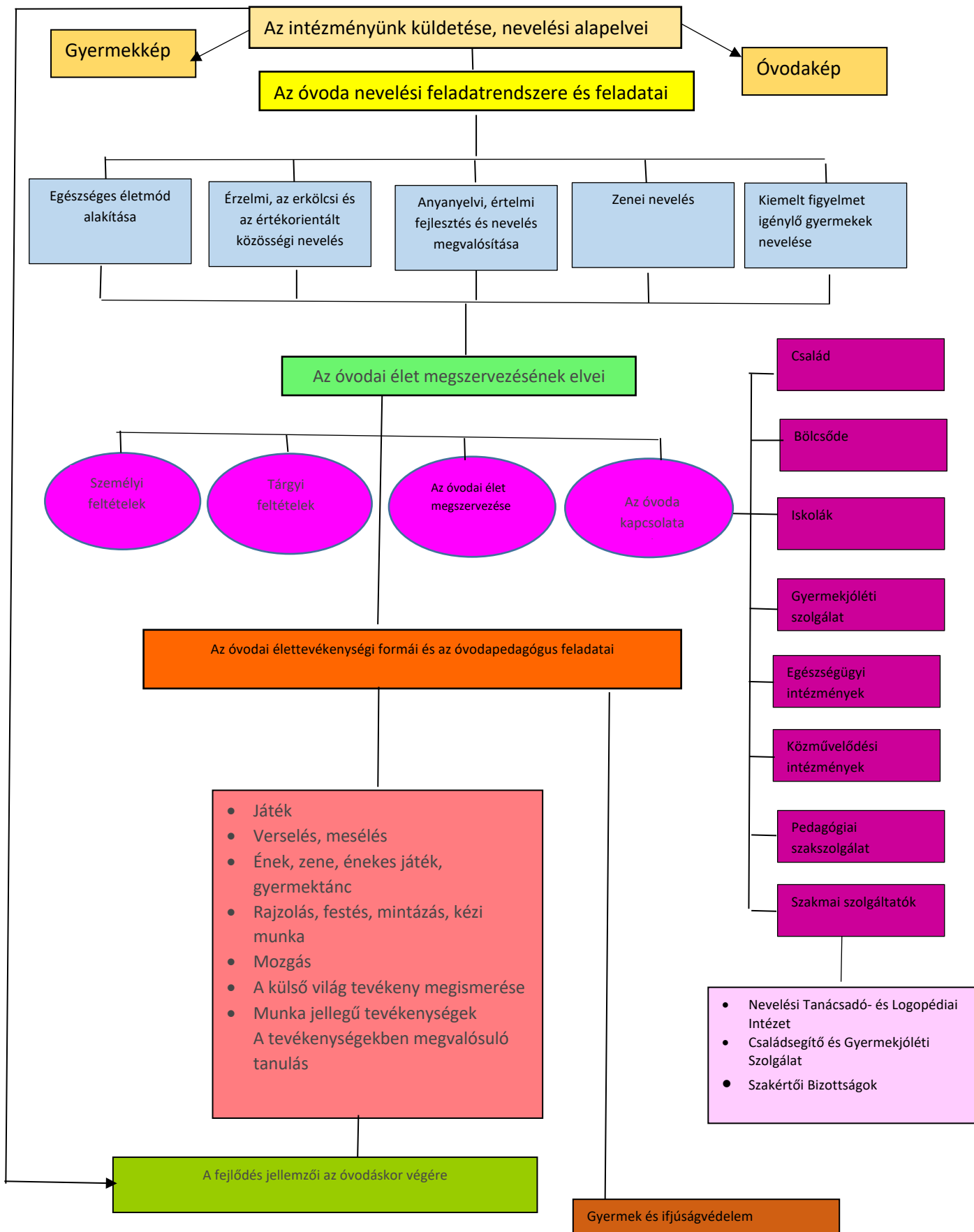
- ✓ 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- ✓ 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- ✓ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ✓ 229/20012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- ✓ 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irány-elve
- ✓ 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

- ✓ 185/1999. (XII.13.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- ✓ 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- ✓ Az európai parlament és a tanács (eu) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet).

Egyéb szabályozók:

- ✓ A Csillag Pagony Óvoda Alapító Okirata
- ✓ A Csillag Pagony Óvoda 2019-ben elkészített Helyi Pedagógiai Programja
- ✓ Ribizli Óvoda Etikai kódexe
- ✓ Tanfelügyeleti kézikönyv (a mindenkori érvényes útmutató alapján) Oktatási Hivatal
- ✓ Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez óvoda (a mindenkori érvényes útmutató alapján) Oktatási Hivatal

Helyi Pedagógiai Programunk Rendszerábrája

1. Óvodánk bemutatása

Magánóvodánkat Budapest III. kerületében Csillaghegy központi részén 320 m²-es, nagy kerttel rendelkező, önálló családi házban működtetjük. Az intézmény Észak – Budán a Duna parthoz közel, ősfás, ligetes környezetben helyezkedik el. Az óvoda természeti környezete lehetővé teszi, hogy rövid séta után eljussunk a Rókahegy oldalában lévő kiránduló, pihenőhelyre, illetve egy hosszabb sétát követően kiránduljunk a Békás tóhoz. A tágas, ízlésesen berendezett csoportszobák játékokkal gazdagon felszereltek. Tornaszobánkban sokféle tornaeszközzel fejlesztjük a gyermekek mozgását.

Tagóvodánk Budapest XV. kerületben, Rákospalota központi részén található. Az intézményt egy a modern kor követelményeinek megfelelően átépített 280 m²-es, nagy kerttel rendelkező, önálló családi házban működtetjük. Az udvarunkat a gyerekek mozgásigényét kielégítő modern mászóakkal, hintákkal szereltük fel. A csoportszobák tágasak világosan ízlésesen berendezettek. Tornaszobánkban gazdag eszköztárat biztosítunk a gyermekek mozgásfejlesztéséhez.

A székhely és a tagóvodánk azonos pedagógiai programmal dolgozik.

Az óvoda létrehozásának célja az óvodás korú gyermekek iskolai előkészítése, mely kis létszámú csoportokban, az egyéni fejlesztések lehetőségét kihasználva valósul meg.

Programunkat zenei módszertannal kívánjuk megvalósítani, ezért szakmailag megfelelően képzett munkatársakat alkalmazunk. Zenei módszertanunk szakmai programunk része, mely alkalmazása rendkívül jó hatással van a gyermekek fejlődésére, hangulatára.

Óvodai csoportjainkban minden feltétel adott ahhoz, hogy nyugodt, szép környezetben nevelhessük a gyermekeinket. Tágas helyiségek és szép kert áll rendelkezésükre, hogy kibontakoztathassák személyiségüket, kreativitásukat. Élménygazdag óvodát igyekszünk kialakítani, hogy ezzel is színesítsük, elősegítsük a gyermekek pozitív személyiségfejlődését.

Meggyőződésünk, hogy a személyiségformálás a családdal együttműködve, megértő, együttérző nevelői hozzáállással, szeretetteljes, derűs, családi légkörben valósítható meg.

Valljuk, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen és mással nem helyettesíthető egyéniség, aki személyiségében állandóan fejlődik. Óvodai nevelésünk alapvető célja a gyermeki személyiség kibontakoztatása, nevelése, fejlesztése, melyet elő kell segíteni tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. Ezen kívül fontos a szocializáció minél teljesebb

megvalósítása, a kreativitás elősegítése, az életre való felkészítés, hogy a gyermek bátran és örömmel induljon később az iskolába.

Mindezekhez azonban nagyon lényeges azt a kiegyensúlyozott, nyugodt környezetet megteremteni, amiben képesek az akadályokat átlépni, mert az óvodáskorúak alapvető szükséglete a biztonságérzet, csak az ezt megteremtő környezetben képesek fejlődni. Tehát a sikeres óvodai neveléshez ki kell alakítani egy olyan szeretetteljes, biztonságos légkört a gyermekek számára, ahol érvényesíthetik szükségleteiket és jogaikat is. Ehhez az egyik legjobb mód a zenei módszer aktív használata, mert ez az egyik művészeti ág, melyet a legkönnyebb befogadniuk.

Összegezve, nevelésünk alapvető célja a gyermekek társadalmi gyakorlatra való felkészítése a gyermekek személyiségfejlesztésével és az életre való felkészítésével a tevékenységek által és azokon keresztül a gyermekek egyéni sajátosságait és jogait figyelembe véve, úgy hogy abban a zene domináljon.

2. Az óvoda küldetésnyilatkozata, értékei

A mi óvodánkban arra törekszünk, hogy játékos tevékenységek során, egyéni differenciált bánásmód alkalmazásával, játékban alkalmazott cselekvéssel, tapasztalással egybekötött tanuláson keresztül fejlődő, egészséges életvitellel rendelkező gyermekeket neveljünk. A Csillag Pagony Óvoda nevelőtestülete egy olyan óvodai légkör létrehozására törekszik melyben a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával felkészítik a gyermekeket az önálló döntések meghozatalára arra, hogy vállalják cselekedeteik, döntéseik következményeit és hogy megállják helyüket egy állandó változásokkal, kihívásokkal teli világban. Felnőtté válva egy olyan világot hozzanak létre, melyben harmonikusan élhetnek.

Fő törekvésünk, hogy a társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során, elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, - alkalmazkodni, – együtt érezni egymással, miközben tolerálják a máságot.

Nagy hangsúlyt fordítunk a játék élményszerű és örömkeltő feltételeinek megteremtésére, hiszen általa ismerkednek meg a való világ csodáival, amely egyben tükörképe mindazoknak a tapasztalatoknak, amelyet a gyermek átélt s a játék nyelvén megfogalmazott.

Számunkra kiemelt feladat, hogy a családokkal szorosan együttműködve alapozzuk meg a gyermekek erkölcsi értékrendjét, és hogy felkészítsük őket az élethosszig tartó tanulásra.

A családokkal való szoros és napi kapcsolattartás kialakításával érjük el célunkat, hogy a szülőkkel együttműködve tudjuk nevelni óvodásainkat elősegítve a szoros baráti kapcsolatok óvodán túli kialakulását, a felmerülő gondok, problémák megoldását, és az örömök megosztását.

Munkatársaink szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

2.1. Pedagógiai alapelveink

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, azonban feladatunk a családi nevelés kiegészítéseként a gyermekeket az iskolába lépésre felkészíteni. Óvodánk nevelés-, cselekvés- és gyermekközpontú.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének biztosítása.

A gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Programunk kiemelt koncepciója, hogy gyermekeink harmonikus személyiségfejlődését, egyéni képességeik kibontakoztatását, színvonalas spontán és szervezett élményszerző kirándulások, cselekedtetések innovatív pedagógiai törekvésekkel, biztosításával tegyük hatékonyá. A gyerekek szabad tevékenységének maximális figyelembevételével, belső igényének megfelelő környezet biztosításával, az ember és a természeti környezetünk szeretetére megóvására neveljük gyermekeinket.

Alapelveink

- ✓ A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt.
- ✓ A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- ✓ Megvalósul az érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör feltétele és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembevétele, szükségleteinek kielégítése.
- ✓ Érvényesül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedések, műveltségterületek közvetítésével, a gyermekek személyiség fejlődésének és egyéni képességeinek kibontakoztatása, az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdítása.

- ✓ A gyermekek folyamatos értékelése, pozitív megerősítése során érvényesülnek a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elvei és formái.
- ✓ A különleges bánásmódot igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye során; megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés.

Az óvodai nevelési programunk elkészítésekor az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja mellett figyelembe vesszük:

- ✓ a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésével összefüggő irányelveket.
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása a fenntartó által engedélyezett alapító okirat szerint történik

2.1.1. Nevelőtestületünk pedagógus modellje

Az óvodapedagógus olyan személyiség, aki hisz abban, hogy minden gyermekegyedi, különleges emberi lény, formálható szeretetteljes közegben nevelhető.

Az óvodapedagógus a nevelés középpontjában áll, példakép a gyerekek előtt.

2.1.2. Óvodapedagógusi értékek

- ✓ Ismeri a csoportjába tartozó gyerekek életkoronként és egyénenként eltérő biológiai, lelki és kulturális szükségleteit.
- ✓ Tudja, hogy képességeik, tulajdonságaik egy adott gyerek esetében is polarizáltak, fejlődésük a különböző területeken belül és azok között is egyenetlen.
- ✓ A gyerekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, figyelemmel kíséri, környezeti feltételekkel, tapasztalatszerzési lehetőségekkel elébe megy, így gazdagítja ismereteit.
- ✓ Világnézete és értékrendje a gyermekek szolgálatában áll, toleranciával kezelve és elfogadva a máságot.
- ✓ Önfelnevelése belső igény, melynek eredményét, tudásanyagát beépíti gyakorlati tevékenységébe.
- ✓ Saját felekezeti és világnézeti kultúráját nem vetíti ki a gyermekközösségre.

2.1.3. Az óvodapedagógus tulajdonságai

- ✓ Empátiával fordul a gyerekek és szülei felé.
- ✓ Tiszteletben tartja, toleranciával fogadja a gyerekek adottságaiból eredő másságot.
- ✓ Különös odafigyeléssel kezeli az átlagostól – pozitív vagy negatív irányban – eltérő személyiségű gyerekek felzárkóztatását, illetve fejlesztését, tehetséggondozását.
- ✓ Egyéni, differenciált fejlesztéssel gondoskodik a meglévő képességek és a sajátos nevelési igényű gyermekek személyiségfejlődéséről.
- ✓ Az érzelmi kötődések kialakításával és megerősítésével, az ellentétek okainak felderítésével nevel.
- ✓ Nyitott a kapcsolattartásban, elfogadja a kommunikációs formák szabályait. (gyermek, szülők)

2.1.4. Az óvodapedagógus személyiségvonásai

- ✓ A gyerekekkel kapcsolatosan együtt érző, odafigyelő, szeretetteljes magatartást tanúsító.
- ✓ Pedagógiai, pszichológiai ismereteit, gyakorlati jártasságát tükrözi szakértelme.
- ✓ Önmaga tovább fejlesztésének igénye minden területen megnyilvánul.
- ✓ A vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben tisztelettudó, feladat és probléma érzékeny, titoktartó.
- ✓ Tiszteletben tartja a gyermeki jogokat.

3. Az óvoda jövőképe

3.1. Gyermekkép

Óvodánk gyermekközpontúságával, befogadó-készségével, harmonikus gyermeki személyiség nevelésére törekszik, közvetetten segítve a közösségbe való beilleszkedést, a különbözőség elfogadását

A nevelésünk középpontjában a gyermek áll, aki önálló személyiség. Legjellemzőbb tulajdonsága a nyitottság, az érdeklődés, a befogadás, a tudni akarás és az önmegvalósítás.

A nevelés folyamatában a gyermeki személyiség kibontakoztatása az elsődleges feladatunk, amelyet tudatos nevelési helyzetek, tevékenységrendszerek megteremtésével segítünk.

Gyermekeink szeretik a zenét, szívesen énekelnek, játszanak dalos játékokat.

Óvodánk gyermekei jó mozgáskészséggel, egészséges testi fejlettséggel, jó beszéd-készséggel, és koruknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek. Érzékenyen fordulnak egymás felé, elfogadják a különbözőséget. Az őket körülvevő környezet iránt fogékonyak, a természet szeretetére, védelmére érzékenyek. Ismerik a közvetlen környezetük értékeit, szépségeit. A természet szeretetére a növény és állatvilág védelmére neveljük őket.

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, törekszünk az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére.

3.2. Óvodakép

Az óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek (két és fél) harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének optimális feltételeit. Funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő. Közvetlenül segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését. Tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását és az emberi értékek közvetítését.

Ezért a csoportszobáink berendezését a gyermeki személyiség figyelembevételével úgy terveztük meg, hogy a sokrétű, nyugodt játéktevékenység és a tapasztalásra alapozott tanulás feltételeit megteremtjük. A játékpolicokat úgy alakítottuk ki, hogy a gyerekek számára minden játék könnyen elérhető legyen. A játékeszközök felkészítik őket a mindennapi életre éppúgy, mint a kulturális érték megőrzését szolgáló magyar mesék, mondókák, versek, anyanyelvi játékok. Minden kínálkozó lehetőséget megragadunk arra, hogy a szabad játék megteremtésével, elősegíthessük a gyermekek személyiségének alakulását, pozitív személyiségjegyeik erősítését.

Az intézménybe beíratott gyermekek számára Óvodánk nevelőtestülete megteremti az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört. Közvetetten segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

A különböző nemzetiséghez, nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekeket befogadjuk, biztosítjuk számukra a programunkban meghatározott tevékenységeken való részvételt, a személyre szabott képességfejlesztést, valamint az önazonosság megőrzését.

Beszélő környezetével biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.

Az óvoda szorosan együttműködik a nevelési színterekkel – családdal és az iskolával.

Az itt dolgozók szemléletükkel, személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

4. Az óvodai nevelés feladatai

4.1 Erkölcsi nevelés

Pedagógiai elképzelésünk szellemében az erkölcsi nevelést azonosnak tekintjük a jellemformálással. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve nem beszélhetünk kialakult jellemről. Ezért az óvoda feladatának elsősorban a pedagógiai környezeti hatásrendszerre épülő magatartási formák kialakítását tekintjük. A jellem a személyiség magatartást meghatározó belső feltételrendszerének legmagasabb rendű eleme, mely három, pedagógiaileg alakítható összetevőből építkezik:

- a szokásokból,
- a modellekből, példaképekből,
- a meggyőződésekben.

4.1.1. A szokások alakítása

A gyermekek széleskörű, jól motivált, sokoldalú és folyamatos tevékenykedtetése a fejlesztés elengedhetetlen feltétele, mely biztosítja a megfelelő alkalmat a megfigyelésre, begyakorlásra, így a társadalmilag kívánatos magatartásformák önmagukban való megerősítésére

4.1.2. Példaadás

A felnőtt, mint modellközvetítő személy, folyamatosan bemutatja a követendő morális és önfejlesztő magatartás - és tevékenységformákat. A megfelelő magatartási, döntési, minták

közvetítésének hatékonyságát együttesen több tényező is befolyásolja. Kiemelt szerepet képvisel a gyermekekkel kialakított érzelmi kapcsolat, a közösen átélt élmények, tevékenységek, melyek pozitív hatással vannak a gyermek fejlődésére. Fontos azonban, hogy tevékenységünk felkeltse a gyermek figyelmét, élményforrás jelleggel, szuggesztív hatással bírjon, a pedagógus maga is örömmel vegyen részt a tevékenységben.

4.1.3. A meggyőződés

Hatékonyságunk egyik feltétele a bizonyíték és a bizonyítás. Érveinket igyekszünk olyan tényekkel, eseményekkel alátámasztani, amelyeket a gyermek átélt, vagy megtapasztalt. A képi, tárgyi bizonyítékokat, valamint a média, vagy az irodalom tényleírásait is alkalmazzuk érveink alátámasztására. Hatékonyságunk másik feltétele a reális valóságkép felvázolása, amely folyamatosan erősödő meggyőződést eredményez, mivel a valóság tényei alátámasztják állításainkat, érveinket.

4.2. Érzelmi nevelés, értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ennek érdekében a gyermekeket biztonságos, állandó értékrendű, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörrel vesszük körül. Az óvodába lépés, a megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás, az új életforma, az új emberi kapcsolatok gyakran megriasztják őket, éppen ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék a gyermeket. Ennek érdekében törekszünk arra, hogy az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatokat pozitív attitűd jellemezze. A gyerekeknek olyan érzelmi biztonságot nyújtunk az óvodába lépés kezdetén, amely meghatározó lesz számára. Az édesanya a gyermekét fokozatosan, két hét alatt szoktathatja be az óvodába. Az első napon és további 2-3 napon át együtt jönnek be a csoportba. Minden nap egyre hosszabb ideig marad a gyermek az édesanyja nélkül a csoportban. Maximálisan figyelembe vesszük a gyermek igényeit. Fontos számunkra a fokozatosság, és a lehető legnyugodtabb beszoktatás.

4.2.1. Feladataink az óvodai élet során

Fontosnak tartjuk az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtését, annak elérését, hogy a gyermekek szívesen, örömmel jöjjenek az óvodába, várják a tevékenységeket.

Ezt a következőképpen kívánjuk elérni:

- ✓ pozitív óvónői példaadással
- ✓ személyes egyéni odafigyeléssel a gyerekre
- ✓ a szeretet ölbe vétellel, simogatással, mosollyal, stb. kifejezésével
- ✓ élményszerű közös tevékenységek, játékok megszervezésével
- ✓ születésnapok várakozás teli élménnyé tételével
- ✓ szokások, napirendek következetes, de nem merev betartásával
- ✓ csoportszoba dekorációjával - színeivel, illataival, hangulatával

Az óvodapedagógus, és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű, de fokozatosan erősödik a kortársi modell is. A kívánatos magatartásformákat, pozitív megerősítéssel kívánjuk elérni.

Tudatos irányításunkkal a kezdetben csak önmagára figyelő gyermek fokozatosan válik alkalmassá arra, hogy másokkal is képes legyen törődni

Igyekszünk a gyermekek erkölcsi tulajdonságait (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség...) és akaratát (önérvényesítő és önkifejező törekvés, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat...) fejleszteni, szokás- és normarendszerét megalapozni.

A gyermekek szükségleteit a változatos játék - és egyéb önmegvalósítási lehetőségekkel elégítjük ki, biztosítva a szükségletek kielégüléséhez kapcsolódó természetes társas szükségleteket és pozitív érzelmeket.

A közös élmények nemcsak a játék során, hanem a séták, kirándulások, ünnepek (pl. születésnapok megünneplése, kulturális programok) alkalmával is segítik a szocializáció folyamatát. Alkalmat adnak a társas viselkedésformák megszilárdítására:

- egymásnak segítséget nyújtani,
- lemondani valamiről,

- kívánsága beteljesülését késleltetni
- udvariassági szokások betartatni

A pozitív érzelmi hatások mellett negatív érzelmi hatások is érik a gyermeket. A konfliktusok, kudarcok megoldásában jelentős szerepet vállalunk, de törekszünk arra, hogy önmaguk is képesek legyenek megoldani azokat.

Toleráljuk a másságot, a különbözőséget és gyermekeinket is ennek elfogadására, tiszteletére neveljük, különös tekintetben a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését érintően.

Biztosítjuk a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, a kiemelkedő képességű, sajátos törődést igénylő gyermekek nevelését, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével. A gyermekek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tisztelje és becsülje azt, ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hozzájárulva a szülőföldhöz való kötődés megalapozásához.

4.2.2. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Hat-hét éves korukra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, képesek az iskolai élet és a tanító elfogadására
- belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érnek.
- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. kapcsolatteremtő és együttműködő képességük fokozatosan kialakul felnőtt és gyermekétársaikkal
- Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteiket
- Kialakulóban van feladattudatuk, feladattartásuk, feladatmegértésük
- Erőteljesen fejlődik kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük
- Mindennapi életükben egyre gyakrabban megjelennek az alábbi fokozatosan fejlődő jellemvonások (segítőkészség, tolerancia, udvariasság, felelősségtudat, bocsánatkérés, önzetlenség, stb.)

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk a fejlett természetes beszédképességgel rendelkező, a környezetével bátran kommunikálni tudó anyanyelvét megbecsülő, szerető, gyermek nevelése. A beszédhallás és szövegértés fejlesztése. Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

Feladataink:

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel

- ✓ Az anyanyelv megbecsülésére és szeretetere nevelés a természetes beszéd által
- ✓ Olyan szeretetteljes légkört kialakítása, és kommunikációs helyzetek teremtése, amely ösztönzőleg hat a gyermek természetes beszédkedvére és kérdésfeltevésre ösztönöz.
- ✓ A gyermek meghallgatásával, szabad önkifejezésének és közlési vágyának elősegítése
- ✓ Beszédképességük, kommunikációs és metakommunikációs készségeik fejlesztése
- ✓ A gyermekek szókincsének bővítése, utánzásos, spontán és szervezett tevékenységek segítségével
- ✓ A nonverbális eszköztár megismertetése, gyakorlása játékok során, elősegítve ezzel
- ✓ a társak verbális és metakommunikációs reakcióinak megértését
- ✓ Pozitív mintaadás, és szabályok közvetítése a felnőttek helyes, jól érthető, tiszta beszédével a gyermekek számára
- ✓ Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal

A nevelés során fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy derűs légkörben legyen elég idő, meghitt hely és alkalom a beszélgetésre. Az anyanyelv használata az óvoda egész napi életét, valamennyi tevékenységformáját, különösen a szabadjátéka által áthatja, fejlesztése nem szűkül le egyetlen területre. A hétköznapi életben a gyermekek szükségleteihez is rugalmasan alkalmazkodva fokozhatjuk a beszélgetési kedvet a közös élmények felidézésével. Az öltözködés, mosakodás, készülődés, étkezés ideje alatt is bőven nyílik alkalom, beszélgetésre.

A nyugodt légkör, az óvodapedagógus érdeklődő magatartása a feltétele annak, hogy a gyermekeknek a különböző tevékenységek végzése közben legyen kedve szabadon beszélgetni, elmondani élményeit, tapasztalatait, benyomásait. Alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermek feltehesse kérdéseit bármilyen témában, amely őt foglalkoztatja. A gyermeket arra ösztönözzük, hogy az egyszerű egyszavas kérdései az életkor előre haladásával mondatokra bővüljenek. A kérdésfeltevés fejlődésével nyomon követhetjük gondolkodása és beszéde alakulását. Megfelelő

válaszadással még több ismerethez juttatjuk, tovább fejlesztjük gondolkodását, szókincsét, nyelvtani ismereteit.

A beszédkedv kialakításának fő forrása a nevelők közvetlen kapcsolata a gyermekekkel, és a gyermekek egymás közötti interaktív viszonya. Az érzelmekben gazdag közösségi élet fokozza a beszédkedvet. Fontos tehát az inspiráló, segítő, megértő és meghallgatni tudó inger gazdag környezet, hiszen a beszéd fejlődése a környezet függvénye.

A beszédfejlesztésben nagy szerepe van az élményeknek, a megismerési vágy felkeltésének. Igyekszünk minél több alkalmat nyújtani a gyermekeknek, hogy észrevételeiket, élményeiket szabadon elmondhassák. Értő odafigyeléssel, érdeklődéssel biztatjuk őket beszédük megindítására, beszédfélelmük, gátlásaik leküzdésére. A helyes beszédmechanizmusok kialakítására törekszünk.

Az óvoda nevelőközössége az anyanyelv helyes használatával, állít példát a gyermekek számára. Követendő szabályokat közvetítünk, s kerüljük a gyermek beszédében esetleg előforduló hibák javíthatóságát. Mikrocsoportos tevékenységek szervezésével lehetőséget biztosítunk az egyéni beszélgetésekre, ahol az óvodapedagógus minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre meg tud válaszolni.

Anyanyelvünk fejlesztése szerves része egész oktató-nevelő munkánknak, beépül az óvodai élet mindennapjaiba, de ezen túl minden tevékenység külön lehetőséget kínál feladatainak megvalósításához.

A verbális fejlesztés célunk és egyben eszközünk is abban, hogy gyermekeink eljussanak a szituációtól független beszédmegértésig, illetve képesek legyenek megértetni magukat, kifejezni élményeiket, tapasztalataikat oly módon, hogy azok is megértsék, akik nem voltak részeseik élményeiknek. Az anyanyelvi foglalkozásokat összekapcsoljuk az összes többi tevékenységgel. A szókincs gyarapításának legfontosabb területe a külső világ tevékeny megismerése. A gyermekek elsősorban a közvetlen természeti és társadalmi környezetről szereznek életkoruknak megfelelő tapasztalatokat, élményeket, amelyekkel bővítik az általuk ismert fogalmak körét.

A környezet megismerése, az ismeretek megszerzése segíti a gyermeket a szükséges anyanyelvi bázis kialakításában és az életkorának megfelelő biztonságos eligazodásban. Eközben folyamatosan fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező képességük.

Nagyon fontosnak tartjuk a verselésnek, mesélésnek minden formáját, hiszen ezekből a gyermekek sok új szót, kifejezést, szófordulatot tanulnak meg. Mesék önálló elmondására bátorítunk, bábozásra, új mesék kitalálására. Ennek segítségével a gyermekek nyelvi képességei fejlődnek. Elsajátítják a helyes kiejtést, a tiszta és nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák

segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes kiejtése, javul az artikuláció és kialakulnak a helyes hangkapcsolatok. A bábjátékban, dramatikus játékban kibontakoztathatják a gyermekek szabad önkifejezésüket. A gyermek kommunikációs kedvének fenntartása mellett, a metakommunikációját is fejlesztjük. Arra ösztönözzük őket, hogy egymás között kommunikáljanak.

Az irodalmi alkotásokat, a mesék, versek hallgatása során szerzett élményeiket lerajzolhatják. Közben rögzítik azok tartalmát, lényeges részleteit, a szereplők nevét, tulajdonságait, jellemét.

A rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenység közben megismerkednek a gyermekek a különböző technikákkal kapcsolatos kifejezésekkel, az alkalmazott eszközök nevével.

Az ének-zene, énekes-játék, gyermektánc tevékenység során szintén sok lehetőség adódik az anyanyelv fejlesztésére. A jó beszédritmus érzékelésére kiválóan alkalmasak a mondókák, ölbéli játékok, népi gyermekdalok. Az énekes szövegek hanglejtése, hangsúlya, ritmusa segít megéreztetni a magyar nyelv kifejező erejét. A zenei anyagokban előforduló szavak, fogalom párok gazdagítják a gyermekek szókincsét.

A mozgásfejlesztés során a gyakorlatok megmutatása, megnevezése által a gyermekek a legtermészetesebb módon tanulják meg az új szavakat, kifejezéseket (testrészek, helyváltoztatások, térirányok, mozdulatok, névutók, stb.). A beszéd itt a látható és átélt cselekvésekhez kapcsolódik.

Az óvodáskorúak legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységi formája a játék. Benne válik legintenzívebbé a gyermekek sokoldalú, köztük kommunikációs képességeinek fejlődése. A gyermekek a játék során sokat beszélgetnek egymással. A beszédképesség fejlesztése szempontjából fontos szerepe van a szerepjátékoknak. A szabad játékfolyamat során, szituációkat teremtenek meg, és olyan szerepeket játszanak el a gyermekek, amelyekben a felnőttektől hallott beszédfordulatokat gyakorolhatják. A kártya-és társasjáték, szójátékok játszása közben sok új sajátos szó, kifejezés, fogalom használatát tanulják meg a gyermekek. A szókincsgyapításon túl a legtöbb ismeretet a játékon keresztül közvetítjük a gyermekeknek. Az új ismeretek befogadásával fejlődik gondolkodásuk és ez által beszédük.

A tevékenységek megszervezése, a fejlődés visszajelzése a gyermek részére, a biztatás egy tevékenység önálló befejezésére, mind-mind lehetőség, melyet az óvodapedagógus és dajka példamutató, tiszta beszéde, őszinte érdeklődése, észrevételeinek elmondása egészíthet ki, együttesen segítik elő a gyermekek anyanyelvi fejlesztését.

A gyermekek életkorának betudható beszédhibákat nem javítjuk. A nyelvileg elmaradás korrekcióját, a lassan fejlődő, beszédhibás gyermekek szűrését, terápiáját logopédus, gyógypedagógus segítségével, végezzük.

4.3.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek:

Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik, mely az alábbiakban nyilvánul meg:

- fejlett téri észlelés és téri tájékozódás
- vizuális és akusztikus differenciálási képesség
- téri mozgásfejlettség és kialakult testséma
- megjelenik a szándékos bevésés, felidézés és nő a megőrzés időtartama
- a szándékos figyelem megjelenésével fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása és átvitele
- kialakulóban van az elemi, fogalmi gondolkodásuk
- a tanuláshoz való pozitív viszony és a tudásvágy megjelenése

Az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlettségi mutatói:

- érthetően, folyamatosan kommunikálnak
- helyesen használják a névutókat, névmásokat, igekötőket és igemódokat
- tisztán beszélnek
- életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal beszélnek
- minden szófajt használnak beszédükben
- különböző mondatfajtákat és mondatszerkezeteket alkotnak
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét
- logiaailag követik és megértik a felnőttek és a társak kérdéseit, kéréseit, instrukcióit

4.4. Esztétikai nevelés

Véleményünk szerint az esztétikai nevelés tartalmazza mind az esztétikai élmények befogadására való mind az esztétikum általi nevelést.

Esztétikai nevelésünk célja az esztétikai jelenségek felismeréséhez, értelmezéséhez szükséges készségek, és az esztétikum létrehozásához szükséges képességrendszer alakítása. A fejlesztést a mindennapi élet és a természet esztétikumának felfedezésére alapozzuk, erre építjük a művészetekkel való ismerkedést.

Esztétikai nevelésünk területei:

A mindennapi élet esztétikuma:

- Csoportszobáink ünnepeinknek, jeles napjainknak, stb. megfelelően változnak, szépülnek a gyermekek segítségével.
- Az esztétikus környezet megóvását gyermekeink is segítik (pl. tavaszi nagytakarítás, szemétszedés, stb.)
- A gyermek és az óvodapedagógusok szűkebb és tágabb környezeti esztétikumára irányuló megnyilvánulásai.

A természet esztétikuma:

- A természet szépségének megfigyelése.
- Termékek gyűjtése, kiállítása, felhasználása a tevékenységek során.

A művészetekkel való ismerkedés:

Az óvodás korosztálynak való, vagy ehhez az életkorhoz adaptált komolyzenei és képzőművészeti alkotások megfigyelése, folyamatos jelenléte az óvodai élet mindennapjaiban lehetővé teszi, hogy a gyermekek számára természetessé váljon a művészi közeg is és igényeljék a művészetekkel való kapcsolatot későbbi életük során. Rendszeresen veszünk részt múzeumpedagógiai foglalkozásokon, balett előadásokon.. A gyerekeket arra ösztönözzük, hogy a tapasztalatokból fakadó esztétikai élményeiket használják fel a mese-vers, az ének- zene, a rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységeiben.

Gyermekszínházi előadások rendszeres látogatása, kiállítások megtekintése

4.4.1. Esztétikai nevelésünk feladatai

- Az alkotó aktivitás igényének megalapozása, kreativitás fejlesztése
- A nyitott, toleráns, de véleményt alkotó befogadó szerep alakítása.
- Esztétikai jelenségek létrehozása a rajzolás-mintázás, ének-zene, mese-vers csoportszoba dekorálás tevékenységeiben.

- Saját személyükkel kapcsolatos igényesség megalapozása (testük, ruházatuk tisztántartása, rendezettsége, udvarias kommunikációs szokások területén)
- Mozgáskultúra fejlesztése, esztétikus mozgás igényének kialakítása.

Környezetükkel kapcsolatos igényesség megalapozása:

- környezet tisztaságának megóvása
- csoportszoba berendezésének, játékoknak, dekoráció állapotának megóvása
- megrongálódott sérült játékok közös összegyűjtése, javítása
- öltözőpolcok, ruhák, cipők rendben tartása

4.4.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- alkotó aktivitásukat igényesség jellemzi
- kialakul bennük az igényesség saját környezetükkel, személyükkel kapcsolatban
- nyitottá, toleránsá, véleményalkotó- és befogadóvá válnak az esztétikai élmények kapcsán
- befogadóvá válnak a különböző művészeti területek hatásai iránt (komolyzene, népzene, népművészet, képzőművészet, előadó művészet stb.)

4.5. Egészséges életmódra nevelés

Célunk a gyermekek optimális testi és lelki fejlődésének elősegítése, betegségmegelőzés az egészség-megőrzés szokásainak kialakítása, fejlesztése. Az egészséges életvitel igényének alakítása A változó környezeti viszonyokhoz való alkalmazkodási készség fejlesztése.

A gyermekek gondozása, az egészséges életmód, az egészség-megőrzés szokásainak alakítása.

A gyermekek életkorának megfelelő optimális életritmus kialakítására törekszünk.

A csoportban a szeretetteljes, derűs légkör, a kiegyensúlyozott élettempó kialakítása elősegíti a gondozási feladatok megoldását. Ehhez kapcsolódik a tisztaság igényének kialakítása is. Rászoktatjuk a gyermekeket arra, hogy maguktól menjenek kezét mosni minden WC használat után és étkezés előtt, vagy ha a kezük piszkos lesz.

Kialakítjuk a magukkal szemben támasztott igényességet – tükör előtt fésülködjenek, ruhájuk legyen mindig rendezett, stb. Törekszünk az óvoda és a család gondozási szokásainak

összehangolására. Megtanítjuk a szükségleteik kielégítésének módjára (papír zsebkendő helyes használatára, igény szerint a WC használatra, stb.).

Az egészséges életmódra nevelés fontos része a helyes és kulturált étkezés, táplálkozás. Az étkezéshez biztosítjuk az esztétikus evő- és étkészletet, az izléses terítéket. A gyermekeket arra neveljük, hogy fogadják örömmel a felszolgált ételt, italt, ha szokatlan számukra, akkor is kóstolják meg.

A gyermekek életkorának megfelelően alkalmazzuk az önkiszolgálást és a naposi rendszert. Tálaláskor figyelembe vesszük a gyermekek egyéni, igényeit. Biztosítjuk számukra, hogy bármikor ihassanak vizet, ha szomjasak.

Az öltözködésnél a gyermekek életkorának, és képességeinek megfelelően szoktatjuk őket az önállóságra. Fontos szempont, hogy az óvodai öltözék legyen kényelmes, könnyen le- és felvehető. Ügyelünk az öltöző rendjére és a ruhák esztétikus elhelyezésére, ezzel is segítve a rend iránti igény kialakulását a gyermekekben.

A gyermekek alvási igényét, pihenését az óvodában a nyugodt légkör megteremtésével – tiszta levegővel, szellőztetéssel, besötétítéssel, csenddel – biztosítjuk. Minden esetben mesével kívánunk jó pihenést. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni alvási igényét és szokásait.

A gyermekek egészségének védelme, edzésük, óvásuk, mozgásigényük kielégítése

A gondozási, a testi nevelési és mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása elősegíti a gyermekek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szokások betartására, mely a környezet tisztán tartását, portalanítást, fertőtlenítést, jelenti. Mindezek segítik a szervezet általános védekező képességének fokozását, a betegségek megelőzését.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen az óvodai életben, az egészséges életmódra nevelés részeként befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Végezhetnek kedvükre természetes nagymozgásokat, gyakorolhatnak mozgáselemeket egyénileg, sokféle eszközön, illetve a nap folyamán bármilyen tevékenységben. Emellett minden nap néhány percig tartó szervezett mozgástevékenységgel is fejlesztjük a gyermekek mozgáskoordinációját.

A tervezett séták, kirándulások az egyéb oktatási nevelési feladatok teljesítésén túl a gyermekek mozgásigényének kielégítését is szolgálják. Szervezésükkor figyelembe vesszük a fokozatosságot, a gyermekek életkorát.

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezeti feltételek biztosítása.

Az egészséges környezet fenntartásának legfontosabb feltétele a tisztaság. Az óvoda helyiségeit, az udvart olyan állapotban tartjuk, hogy megfeleljenek az egészségügyi előírásoknak, és mindig használhatók legyenek.

Az óvoda területe barátságos, világos, derűs, berendezése esztétikus. A bútorok a gyermekekhez méretezettek. A csoportszobák berendezését úgy alakítjuk ki, hogy benne otthonosan, jól érezzék magukat a gyermekek, hiszen a nap legnagyobb részét itt töltik. A csoportszobában megfelelő helyet biztosítunk a játékokra, szabad tevékenységre, étkezésre, alvásra, pihenésre.

A mozgási tevékenységeket nyitott ablaknál végezzük. A különböző tevékenységek biztonságos végzéséhez a csoportszobát megfelelően átalakítjuk.

A gyermek öltöző és mosdó felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek számára a nyugodt munkavégzést. A megfelelően méretezett eszközök segítik, könnyítik szükségleteik kielégítését. Minden gyermeknek saját törülközője, fogmosó pohara, fogkeféje és fésűje, az öltözőben saját fogasa, polca van.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök folyamatos karbantartását.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

A környezettel kapcsolatos szemlélet értékrendszer és viselkedéskultúra kialakítására, megalapozására. Az óvodás kor a legideálisabb életszakasz, mivel a gyermeki személyiség még rugalmasan alakítható. Csak a megfelelő időben elkezdett környezeti nevelés által válhat a gyermekből felelősen gondolkodó, a környezeti problémákra érzékeny és tenni vágyó generáció.

4.5.1. Feladataink az egészséges életmódra nevelésben

- ✓ A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- ✓ Az egészséges életmód, az egészség-megőrzés szokásainak alakítása.
- ✓ A gyermekek egészségének védelme, edzésük, óvásuk, mozgásigényük kielégítése
- ✓ A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezeti feltételek biztosítása.
- ✓ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- ✓ Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkört teremtése a csoportban.

- ✓ A gyermekek szükségleteit kielégítése (pl. sok folyadék, gyümölcs, zöldség).
- ✓ A szokás- és szabályrendszer közös alakítása és azok betartásának figyelemmel kísérése
- ✓ Az önállósági törekvések támogatása.
- ✓ Szoros kapcsolatot teremtése a gyermekkel. gondozás közben
- ✓ A kulturált étkezés szokásainak, az asztalterítés technikájának. megismertetése és gyakoroltatása (kanál, kés, villa szalvétahasználata, csukott szájjal étkezés, halk beszélgetés)
- ✓ A toalett használat intimitásának tiszteletben tartása
- ✓ Segítség nyújtása a toalettpapír a zsebkendő használatában. Gyermek egyéni fejlettségének megfelelően.
- ✓ A helyes kézmosás, kéztörlés a W.C. használat rendjének megtanítása,
- ✓ A tisztaság, ápoltság iránti igény kialakítása napi rendszeres testápolással..
- ✓ A helyes fogmosás technikájának kialakítása.
- ✓ A fésű használatának gyakoroltatása, a fésülködés automatizmusának kialakítása.
- ✓ Az öltözőszekrények rendben tartása, a ruhák összehajtogatása az egyéni fejlettség szerint.
- ✓ Erős napsütés, vagy hideg szeles időjárás esetén az előírásnak megfelelő védelem biztosítása, a betegségek megelőzése és a gyermekek egészségének megőrzése érdekében.
- ✓ A gyermekek réteges öltözködésre szoktatása /csoportban és szabadlevegőn, egyaránt az időjárásnak és hőigényüknek megfelelően.
- ✓ A gyermekek levegőzésének biztosítása, életkorukból adódó mozgásigényük kielégítése, a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésük érdekében.
- ✓ A gyermekek testi képességeinek fejlesztése speciális tornaeszközök segítségével.
- ✓ A csoportszoba tiszta levegőjének folyamatos biztosítása, a megfelelő mértékű szellőztetéssel.
- ✓ Prevenciós feladatok ellátása, egészséges környezet, balesetvédelem, stb.
- ✓ Megfelelően nyugodt légkör biztosítása a délutáni pihenőidő alkalmával
- ✓ A gyermekóvodai környezetének rendjének és tisztaságának megőrzésére nevelés.
- ✓ Az óvodakert ökoszisztémájának megőrzésére, védelmére gondozására nevelés, a környezettudatos magatartás megalapozásával.

- ✓ A gyermek harmonikus személyiségének kialakítása érdekében prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása, speciális szakemberek segítségének igénybevételével.

4.5.2. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Szükségeit képes önállóan kielégíteni
- Szükségeit képes kielégíteni
- Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül
- Aktívan részt vesz a mindennapi mozgástevékenységekben
- Életkorának megfelelően edzett
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat, szabályokat
- A tisztálkodási eszközöket tisztán tartja, használat után a helyére teszi,
- WC-használat és egyéb szennyező tevékenység végzése után önállóan kezét mos, kezét szárazra törli
- Hőérzetének megfelelően önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér
- Cipőjét befűzi, önállóan beköti
- Ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni
- Kulturáltan étkezik, szívesen fogyaszt zöldségeket, gyümölcsöket, folyadékot
- Szívesen fogyaszt zöldségeket, gyümölcsöket
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára

4.5.3. A gyermek egészségének védelme, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, balesetvédelem

Gondoskodunk a gyermekek testi épségét veszélyeztető ártalmak megelőzéséről. Az óvodapedagógusok ismerik a gyermeki szervezet működését, és az ezeket befolyásoló tényezőket. A gyermekeket arra neveljük, hogy vigyázzanak saját és társuk testi épségére, szerveik védelmére. A gyermekeknek koruknak megfelelő szintű ismereteiket tanítunk az emberi szervezetről, illetve testrészeikről (tudják megnevezni azokat, legyenek tisztában érzékszerveik fontosságával és annak védelmével (szem, fül, orr, nyelv, bőr);

- ✓ felhívjuk figyelmüket arra, hogy szájukba, fülükbe, orrukba, szemükbe idegen tárgyat ne dugjanak, mert súlyosan veszélyeztetik testi épségüket

- ✓ a gyermekeket az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és magatartásformát - a foglalkozási ágakba beépítve – életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük meg.
- ✓ megismertetjük őket az orvos és védőnő munkájával, számukra érthető módon
- ✓ megismertetjük velük a fontosabb beleset megelőzés szabályait (tűz, víz, rozsdás vas, csípések, ütések, horzsolások.);
- ✓ Folyamatosan sajátítatjuk el velük a gyalogos közlekedés szabályait és tömegközlekedési eszközök használatának biztonságos módját felhívjuk figyelmüket a lehetséges veszélyhelyzetekre, veszélyhelyzet esetén szükséges gyermeki teendőkre. Megtanítjuk őket a balesetmegelőzés szabályaira.

4.5.4. A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Tudatosodik bennük, hogy egészségünket óvni, védeni kell, ezért saját, valamint társaik testi épségére vigyáznak
- Veszélyforrás észlelésekor szólnak a felnőtteknek
- Életkoruknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek szervezetük működéséről
- Különbséget tudnak tenni az egészséges, és egészségtelen táplálék között, választási lehetőség esetén az egészségeset választják
- Alapvető ismeretekkel rendelkeznek a szív élettani jelentőségéről
- Egészségmegőrző szokásaik alakulnak

Egészségmegőrzés

Ahhoz, hogy gyermekeinkben kialakuljon az egészség, mint érték, fontosnak tartjuk az egészségmegőrzés szokásainak kialakítását

A gyermekeknek meg kell érteniük az ok-okozati összefüggéseket (a fogápolás rendszeres elmulasztása a fogak romlásához vezet.)

El kell érniük azt, hogy az egészségügyi szabályok megtartása a gyermek magatartásának szerves részévé váljon.

Balesetvédelem

A csoportba érkező gyermekeket megismertetjük a csoportszobával, az óvoda helyiségeivel, az udvarral és az udvari játékokkal, valamint az óvodában dolgozó felnőttekkel.

Felhívjuk a gyermekek figyelmét a balesetveszélyes helyzetekre és elmondjuk nekik mit szabad és mit nem.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében a gyermekekkel foglalkozó személyeknek kötelességük jelenteni az óvoda vezetőjének a körülményeket, felhívni a figyelmet azokra a körülményekre, tárgyakra, amelyek balesetet idézhetnek elő.

Testi-lelki egészség fejlesztése

Az óvodapedagógus feladata hogy:

- ✓ szeretetteljes légkört alakítson ki
- ✓ a gyermek óvodában eltöltött ideje alatt gondoskodjon a gyermek testi- lelki szükségleteinek kielégítéséről
- ✓ törekedjen a családok eltérő szokásainak figyelembevételével a bensőséges kapcsolat alakítására a gyermekkel
- ✓ az egyéni bánásmódot a kiemelt figyelmet igénylő gyermeknél fokozottan érvényesítse
- ✓ pozitív megerősítésekkel alakítsa ki a gyermekek, reális önértékelését
- ✓ helyes egészségvédő és megőrző szokásokat ismertessen meg a gyerekekkel.

4.6. Zenei nevelés

A zenei nevelés: az ének, a zene, a tánc a művészeti nevelés egyik szűkebb területére, az esztétikai nevelésre tartozik. A zene akár a nyelv kulturális kincs, melyhez zenei anyanyelvünk: az énekes, hangszeres népzene és a népi gyermekjátékokon át vezet az út. A zene által kifejezhetjük érzelmeinket. Felkelti a gyermek érdeklődését, formálja zenei ízlését, az esztétikai fogékonyságát fejleszti. Hatására a gyermek szeret énekelni, játszani, dúdolgatni és szívesen hallgat zenét.

A mindennapi éneklés, mondókázás ugyanolyan jelentős szerepet tölt be, mint a mindennapi mesélés. A mindennapi tevékenységeinkhez és szinte minden ünnepünkhöz, hagyományunkhoz tartozik dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel. Azért is tartjuk fontosnak a zenét a mindennapi tevékenységben, mert jótékony hatással van a gyermeki idegrendszerre a jó hangulatteremtő erejével és a hozzá kapcsolható mozgással, játékokkal. Segít a gyermekeknek a feszültségoldásban, fejleszti kreativitásukat, kialakul bennük a zene iránti igény és igényesség.

Zenei nevelésünk Forrai Katalin és Kodály Zoltán munkásságát követi, igyekszünk azt a mindennapok tevékenységeihez kapcsolni (pl. öltözködés, étkezés, munkajellegű tevékenységek, játékhöz csalogatás, figyelem felkeltés).

"Tegyük az óvodát valóban a ritmus birodalmává"

/Kodály Zoltán/

Sok alkalmunk van a zenélésre, zenehallgatásra napközben, a gyermekek a pedagógusokkal gyakran énekelve kísérik tevékenységüket, és szeretik CD lejátszóról hallgatni mai szerzők gyermekdalait, óvodás dalanyag gyűjteményeket, sőt, lehetőségük van valódi hangszerekkel is megismerkedni közelebbről.

4.6.1. Feladataink

- ✓ A derűs hangulat megteremtése, melyben minden gyermek oldottan tud közreműködni.
- ✓ A gyermeki kreativitás kibontakoztatása, tehetséggondozás.
- ✓ A készségek fejlesztése a mozgás-hang-szöveg összekapcsolásával.
- ✓ Változatos zenei élmény biztosítása és ezzel az éneklés ösztönzése.
- ✓ Nyelvi készségek fejlesztése dalokkal, mondókákkal, énekes játékokkal.
- ✓ Tervezéskor ügyelünk a dalok megválasztásakor: a hangkészletre, a terjedelemre, a fokozatosságra, a hangok egymáshoz való viszonyára, ritmusra, szövegre, mozgásra, a csoport összetételére, fejlettségi szintére.
- ✓ Fejlesztjük a gyermek hallását, ritmusérzékét, nyelvi készségét, értelmi képességeit (figyelem, koncentráció képesség).
- ✓ Törekszünk arra, hogy mozgásuk rendezettebbé, harmonikusabbá váljon, hogy a zene, mint embert formáló erő a gyermek egész személyiségére hasson.
- ✓ A dalanyag feldolgozása függ az évszakoktól, ünnepektől, hagyományoktól, melyeket a népi énekes játékok, magyar népi gyermekdalok és az igényes műdalok, kortárs művek közül választunk.

4.6.2. A fejlődés várható eredménye

- tudják az egyszerű népdalokat méltó tempóban megfelelő mennyiségben és minőségben arra ismerjék népdalokat és műdalokat, egyet-egyét a szomszéd népek dalaiból is.
- tudják szép szövegkiejtéssel is előadni, legyen köztük párbeszéd és felelgetős is,
- dallam-motívumokat tudjanak visszaénekelni /egyénilag is/ ritmus-motívumokat tudjanak visszatapsolni /egyénilag is/,
- halk, hangos, gyors, lassú fogalmát ismerjék, és helyesen alkalmazzák,
- a jól ismert dalokat ismerjék fel, kezdő és belső motívumról,
- képesek legyenek folyamatos tempóban a dallambujtatásra,
- tudjanak motívumokat visszaénekelni kitalált szöveggel és egyénilag is,
- zörejek, általuk ismert hangszereket és egymás hangját ismerjék fel,
- hallgassák figyelmesen, érdeklődve a hangszeren vagy énekelve előadott zenét.

4.7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Óvodánk nevelőközössége vallja, hogy a gyermeki boldogság, testi - lelki egészség megóvása, a személyiség fejlesztés csak a szülői házzal való közös munkálkodás eredményeként valósítható meg.

A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

Óvodánk a szakember által integrálásra javasolt gyermekek nevelését vállalja fel.

4.7.1. Feladataink

Prevenció: Feladat a gyermek állapotromlásának megelőzése, az esetleg kialakuló rendellenességek kiküszöbölése. Ennek érdekében az életkornak megfelelő szinten a **Sajátos Nevelési Igényű** gyermeknek ismernie kell a számára káros **helyzeteket** és tevékenységeket is. A megelőzés nem csupán a testi állapot romlására kell, hogy vonatkozzon, hanem az egész személyiségre együttesen. Feladat a másodlagos személyiség- vagy viselkedészavarok kialakulásának megelőzése is.

Korrekción: Arra kell törekednünk, hogy mind a testi, mind pedig a személyiségben bekövetkezett károsodásokat a lehető legmagasabb szinten javítsuk, befolyásoljuk, kiküszöböljük. Arra kell törekedni, hogy a sérült funkciókat mindig egyidejűleg korrigáljuk, mivel mindegyik hatással van a másik területre is. Természetesen a súlypont mindig a legfőbb hiányosság korrekcióján van.

A fejlesztési terv a különleges bánásmódot igénylő gyermek meglévő hiányosságainak és nehézségeinek teljes egészére irányul – melynek időtartama 1 év. Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat. A megvalósítás üteme függ a gyermek egyéni haladási ütemétől. (a fejlesztési tervet a fejlesztőkkel egyeztetett tartalomra építjük).

4.7.2. A másság elfogadására való nevelés

- ✓ Óvodánk különös hangsúlyt fektetett eddig is a nevelését érintően a bármilyen jellegű másság elfogadására. Célunk az elfogadás alapjainak megteremtése, annak érdekében, hogy később ne rácsodálkozással fogadják a bármilyen szempontból sérült embereket.

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

5.1. Személyi feltételek

Óvodai nevelőmunkánk kulcsszereplői az óvodapedagógusok, akik állandó és folyamatos jelenlétükkel biztosságot jelentenek óvodásaink számára. Minden csoportunkban óvodapedagógus neveli a gyerekeket. A nevelőmunkát közvetlenül segítő szakemberek (dajka, TSMT terapeuta, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, pedagógiai asszisztens), jól összehangolt munkával, felelősségtudattal, értő gondoskodással, szeretettel fordulnak valamennyi gyermek felé, elősegítve harmonikus fejlődésüket. Mindannyian tudjuk, hogy a gyermekek csak a hiteles személyt fogadják el. Az egész óvodai közösség felelőssége, hogy követendő mintával szolgáljon, modellté váljék a gyermekek számára.

Az óvoda dolgozói a helyi pedagógiai program hatékony megvalósítása érdekében innovatív szemlélettel végzik munkájukat. Folyamatos önképzéssel fejlesztik tudásukat, valamint a szakmai továbbképzési programokon vesznek részt.

Az óvodavezetés irányítja és támogatja, tudatosan koordinálja a továbbképzési területeket.

5.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az esztétikus óvodai környezet kialakítása és a gyermekek egészségének megtartása megköveteli a folyamatos és tervszerű felújításokat, fejlesztéseket.

A bútorok, berendezési tárgyak, felszerelések és eszközök biztonságosak, méreteik, elhelyezésük a gyermekek életkorának megfelelőek, biztosítják a balesetmentes óvodai nevelést.

A tárgyi feltételek javítása, fejlesztése folyamatosan és tervszerűen az óvoda nevelőtestületének igényei alapján történik.

Az elhasználódott bútorokat, játék és egyéb fejlesztőeszközöket folyamatosan cseréljük.

5.3. Az óvodai élet megszervezése

A helyi pedagógiai program

Az abban lefektetett tevékenységek keretét adnak a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai élethez.

Óvodánkban a teljes nyitvatartási időben óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, irányítja tevékenységeiket.

Az óvodapedagógusok tervező, szervező munkájuk során a következő dokumentumokat vezetik:

A tevékenységek tudatos megszervezése érdekében, **éves tervet** készítenek, havi bontásban, melyek lehetnek projektek, vagy témakörök köré csoportosított tevékenységek, vagy élménypedagógia alapján történő témafeldolgozás. Mindez komplex módon magába foglalja az óvodai pedagógiai programban meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit.

Csoportnaplót vezetnek, mely magába foglalja a heti és a napi tervező- szervezőmunka helyi sajátosságait, a gyermekek biztonságos és nyugodt életritmusát, kiemelten a játékot, és a gondozást és a vele párhuzamosan tervezhető, differenciált tevékenységeket, az életkornak és fejlettségnek megfelelő spontán és szervezett tevékenységeket. (5-35 perc) az alkalmazott pedagógiai elveket, eszközöket

A **fejlődési napló** anamnézissel kezdődik, amely a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről érzelmi szociális, értelmi, (beszéd) és mozgás, félévente bejegyzést készítünk, mely egyben kijelöli a fejlesztési tervet is.

Félévenként, vagy szükség szerint tartunk **fogadóórákat**. Ezek írásos anyagát a szülőkkel megismertetjük, aláírjuk.

A gyermekek óvodai életének szervezése során arra törekszünk, hogy egyidőben valósítsuk meg a játékot és a vele párhuzamosan tervezhető, differenciált, fejlesztő tevékenységeket is

5.3.1. Óvodánk csoportjainak napirendje szeptember 1.-től május 31.-ig.

Időtartam *	Tevékenység
7.30-12.00	<p>Szabad játék</p> <p>folyamatos reggeli</p> <p>Gondozási feladatok - tisztálkodás, étkezés, öltözködés</p> <p>Játék - párhuzamosan tervezett differenciált tevékenységek a csoportszobában vagy a szabadban</p> <p>Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött mozgás (tornaszobában, vagy a szabadban)</p> <p>Megfigyelések végzése spontán és szervezett formában (csoportszobában, vagy a szabadban)</p> <p>Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek a szabad levegőn (séta, kirándulás, testedzés a szabad levegőn)</p> <p>Tevékenységekbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, tevékenységekben megvalósuló tanulás:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Vers, mese o Ének, zene, énekes játék o Rajzolás, mintázás, kézimunka o Mozgás o A külső világ tevékeny megismerése . - Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése
12.00-14.30	<p>Gondozási feladatok - tisztálkodás, étkezés, öltözködés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pihenés
14.30-17.30	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok - tisztálkodás, étkezés, öltözködés • Játék, párhuzamosan végezhető tevékenység a szülők érkezéséig

*Június 1-től augusztus 31.-ig terjedő nyári időszakban tartalmaz, a gyermekek egyéni igényeit, és szabadságát figyelembe vevő, rugalmasan tervezett napirend szolgál a gyermekek tevékenységének szervezésére.

5.3.2. A gyermekek tevékenységének szervezeti formái

Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése	Szervezett tevékenység	Tevékenységek lehetséges formái
<ul style="list-style-type: none"> • Játék • Vers, mese • Ének, zene, énekes játék • Rajzolás, mintázás, kézimunka • Mozgás • A külső világ tevékeny megismerése • Matematikai tartalmú tapasztalatok • Munka jellegű tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> • Mozgás • Mozgásos játék (mindennapos mozgás) • angol nyelv/ kreatív dráma 	<p>egyéni,</p> <p>mikro csoportos, frontális</p> <p>a témakörnek és a gyermekek fejlesztésének megfelelően</p>

A csoportok nevelő munkájának sikeres végrehajtása rugalmas napirend, óvodai ritmus kialakítását kívánja meg. Biztosítjuk a folyamatosságot, a kötetlenséget és a választhatóságot a gyermekek részére. Életrendjükben dominál a játék és a szabad tevékenység, ebbe épülnek be a mindennapi élet mozzanatai.

A csoportok napirendjének és hetirendjének összeállításakor az óvodapedagógusok figyelembe veszik óvodánk helyi szokásait, hagyományait, a gyermekek életkori összetételeit, különböző fejlettségi szintjét, differenciált képességét és egyéni szükségleteit.

A csoportok nevelő munkájának sikeres végrehajtása rugalmas napirend, óvodai ritmus kialakítását kívánja meg. Biztosítjuk a folyamatosságot, a kötetlenséget és a választhatóságot a gyermekek részére. Életrendjükben dominál a játék és a szabad tevékenység, ebbe épülnek be a mindennapi élet mozzanatai.

. 5.4 . Az óvoda kapcsolatai

5.4.1. Óvoda-család

A család a társadalom legkisebb egysége. Óvodánkban a családi nevelés fokozott hangsúlyt kap. Óvodai nevelésünk a családi nevelés folytatásaként, azt kiegészítve tudja, csak a gyermekek személyiségének az egyéni sajátosságokat is figyelembe vevő optimális fejlesztését elérni. A nevelési feladatok összehangolása, az „együtt-nevelés” biztosítja a folyamatosságot az óvodai és a családi élet között. A gyermekek nevelése ugyan elsősorban a családok joga és

kötelessége, de a nevelési elvek összehangolása a szoros, pozitív együttműködés szükségszerű a családok és az óvoda között.

Az eredményes, jó együttműködéshez nélkülözhetetlen az óvodapedagógusok gyermekszeretete, pedagógiai és pszichológiai felkészültsége és a gyermekek fejlődéért érzett felelőssége. Elengedhetetlen a kölcsönös bizalom kialakítása, a nyitottság fenntartása, valamint a szülők betekintése és bekapcsolódása az óvoda mindennapi életébe. Ennek érdekében az eddig bevált jó szokásokat kívánatos megőrizni, tovább fejleszteni.

Az óvodapedagógus tájékoztatja a szülőket az óvodában történekről. Fontos, hogy a szülők kérését vegye komolyan, vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait reagáljon kérdéseikre legjobb tudása, felkészültsége szerint!

A család és az óvoda együttműködése során érvényesítse az óvodapedagógus az intervenciós gyakorlatot, vagyis probléma esetén alkalmazza a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait!

Az óvoda szempontjából is nagyon fontos a szülőkkel való szoros kapcsolattartás. A kapcsolattartás eddigi formáit további lehetőségek felkutatásával bővítjük az eredményesebb együttnevelés érdekében.

Feladataink:

- ✓ Hatékony információs rendszer kiépítése a folyamatos tájékoztatás érdekében (személyes beszélgetés, fogadóórák, e-mail, fényképek, Nevelési Program, SZMSZ, Házirend)
- ✓ A szülői képviselők munkájának koordinálása. (kezdeményezések elfogadtatása, érdekképviselet)
- ✓ Nyílt napok szervezése évente egy alkalommal az óvoda életének megismertetése, a gyermekek fejlődésének bemutatása érdekében.
- ✓ Családi kirándulások szervezése az egészséges életmódra nevelés, a szabadidő hasznos eltöltésére való ösztönzés érdekében.
- ✓ Közös rendezvények szervezése (családi nap, színházlátogatások)

A szülőkkel és gyermekekkel való kapcsolattartás kiemelt formái:

- családlátogatás a gyermek, otthoni környezetének megismerése érdekében; egyéni egyeztetés alapján
- fogadóórák, megbeszélések a gyermek fejlődésének együttes nyomon követésének figyelemmel kísérésére;
- szülői értekezletek szervezése a közös problémák, nevelési feladatok és gyakorlat, programok megbeszélése céljából;

- megbeszélések, egyeztetések tartása a szülői közösség munkájának segítésére, koordinálására (kezdeményezések elfogadtatása, érdekképviselés);
- nyílt napok szervezése az óvoda életébe történő szülői betekintés és nyitottság fenntartása érdekében, a gyermekek fejlődésének bemutatása céljából, beiratkozás előtti nyílt napok szervezése a zökkenőmentes óvodakezdés és az óvoda bemutatása, népszerűsítése érdekében (szülői fórum, játszóház) játszónapok;
- barkácsoló délutánok, családi játékdélutánok szervezése az érzelmi kapcsolatok erősítése érdekében. (ünnepek előtti közös készülődés: Advent, Húsvét)
- közös ünnepek, programok szervezése a szülőkkel: (Márton nap, Mesehét, Karácsony, családi kirándulás, Apás kirándulás, Anyák napja, Évzáró)

5.4.2.. Bölcsöde

A Fenntartónk az óvoda mellett bölcsödét is működtet. Az óvodás gyermekeink egy része a bölcsödénkből jön az óvodába. Mivel az intézményünk családi mérete miatt is lehetőséget ad arra, hogy a piciket, már jóval az óvodába lépés előtt megismerjük, könnyen tudnak hozzászokni az óvodai környezethez. Mindennek ellenére, a lehető leg zökkenő mentesebb beszoktatás érdekében az óvodakezdekő az egyik gondozónő jelen van a bölcsödéből óvodába szoktatás idején. A gyerekekkel kapcsolatos információkat szóban adja át az óvónőknek. A gyerekek szülei óvodába lépés előtt egy részletes anamnézis lapot töltenek ki, hogy minél több információval rendelkezzenek az óvónők a gyerekekről már az óvodába lépése előtt.

5.4.3. Iskolák

A kerületi iskolákkal a kapcsolatok kiépítése folyamatosan zajlik. A legszorosabb kapcsolatunk a MOA iskolával van. A gyerekek itt rendszeresen részt vesznek versmondó versenyeken, a szülők ellátogatnak a nyílt napokra.

5.4.4. Szakmai szolgáltatók

A továbbképzések és az óvodapedagógusok szakmai képzésének, továbbképzésének, valamint tudományos ismereteik bővítése céljából a következő szakmai szervezetek szolgáltatásait vesszük igénybe.

- RAABE
- mód-szer-tár
- Óvodai nevelés továbbképzései szakmai napjai

- HOR Zrt továbbképzései

5.4.5. Gyermekjóléti szolgálat

A gyermekjóléti szolgálattal szükség szerinti laza kapcsolatokon nyugvó kapcsolatot tartunk fenn.

5.4.6. Egészségügyi intézmények

Az óvodában a gyerekeket rendszeresen ellenőrzi védőnő, gyermekorvos, szemészorvos. szűrővizsgálatokra rendszeres időközönként kerül sor.

5.4.7. Közművelődési intézmények

Magyar Kultúra Háza Művelődési ház Hagyományok háza, a Hadtörténeti Múzeum, múzeumok múzeumpedagógiai foglalkozásai, Platán könyvtár, Állami Bábszínház

Kapcsolataink a fent intézményekkel hagyományosan több éve fennállnak, kölcsönös bizalom és együttműködés alapján a gyermekek kulturális, és sport életének színesebbé tételét, személyiségük ismereteik fejlesztését szolgálják.

5.4.8. Pedagógiai szakszolgálat

Az iskolaérettségi vizsgálatok, a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése a szakembereik segítségével a III. kerületi nevelési tanácsadóban folynak.

6. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

6.1. Játék

Célunk a játék által az emberi értékekre fogékony kreatív, társaihoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermek nevelése. A gyermek harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése. Érzelmi tulajdonságainak alakítása. Szociális magatartásának formálása.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. Életszükséglet, amely biztosítja harmonikus fejlődését.

A szabad játék kiemelt jelentősége óvodánk napirendjében, időbeosztásában is megmutatkozik.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ, illetve segítő, kezdeményező, ha a játék elakad.

Nevelésünk alapelve, hogy minél több időt, helyet, alkalmat és élményszerzési lehetőséget teremtsünk a gyermekeknek az elmélyült, szabad játékra. A szabad játék során biztosítjuk a gyermek számára az önállóságot, szabadságot a játéktevékenység kiválasztásában, a játékeszközök és társak megválasztásában, a játékelgondolás megvalósulásában, a játszóhely megválasztásában és kialakításában. Nevelési felfogásunk szerint az, hogy az óvodapedagógus milyen funkciót tölt be a játékidőben, a játékhelyzet dönti el. Lehet a szituációtól függően csendes szemlélője, vagy aktív résztvevője a gyermekek játékának.

3-4 éves korban még kifejezetten igénylik a gyermekek a felnőttel való együtt játszást. Kiscsoportosok esetében tehát kezdeményező, modell szerepet betöltő játszótársak vagyunk. A másik eset, amikor beavatkozunk a gyermekek játékába, ha durvák egymással vagy veszélyeztetik egymás testi épségét, zavarják egymás játékát. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Azt szeretnénk, ha minden gyermek tudna kedve szerint önállóan vagy társaival közösen önfeledten játszani.

A csoportszobában megfelelő helyet alakítunk ki a különböző játékok számára. Ízléses, esztétikus, könnyen tisztítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékszereket biztosítunk a gyermekek játéktevékenységeihez.

Kialakítjuk a gyermekek segítségével a különböző játéktevékenységek számára a megfelelő helyet. A csoportszobát többféle állandó és változtatható „kuckó”-val úgy rendezzük be, hogy nyugodtan, elkülönülten tudjanak az egyes játszócsoportok tevékenykedni.

A célszerűség mellett az esztétikum is meghatározó az állandó játékhelyek – babaszoba, konstruáló, szimbolikus, ügyességi, stb. – kialakításában. Fontos szerepet kap a játékhelyek kialakításában az udvar, amely a nagymozgásos játéktevékenységek terepe. Az időjárás függvényében egyéb játéktevékenységek – barkácsolás, rajzolás, festés, konstruálás -

kibontakozását is segítjük a szabadban. A környezetből, a külvilágból származó tapasztalatok új tartalommal töltik meg a gyermekek játékát. Folyamatosan törekszünk arra, hogy a séták, programok szervezésével minél több élményt nyújtsunk a gyermekek számára, gazdagítva ezzel játékukat. Lehetővé tesszük, hogy ezeket a természeti és társadalmi környezetben szerzett élményeket a gyermekek játékidőben újra és újra átélhessék, feldolgozhassák. Ugyanakkor gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, megnyugodhatnak, vagy kiélhetik szorongásaikat, problémáikat, újraélhetik kellemes élményeiket. A szeretetteljes, nyugodt légkör segíti az együttműködés kialakulását, az önfelelt játékot. A gyermek gondolkodását, értelmi fejlődését játék közben is befolyásolja az óvodapedagógussal való beszédkapcsolat, ennek mennyisége és minősége. Játékára, s annak tartalmára hatással vannak az óvodai közösségben átélt élmények a környezet és annak személyi és tárgyi világa. A játék felerősíti a szocializációs folyamatot. A szabály- és versenyjátékok közös öröme, a társakhoz való alkalmazkodás fejleszti a gyermekek önuralmát, toleranciáját, akaratát. Kialakítanak egy egészséges versenyszellemet a gyermekek között, megtanulnak nyerni és veszíteni tudni, szabályokat betartani, konfliktusokat önállóan megoldani.

6.1.2. A feladataink

- ✓ Cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus környezetet alakítunk ki.
- ✓ A játékokat a gyermekek által jól elérhető helyen helyezzük el, ügyelünk a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére.
- ✓ Arra törekszünk, hogy a megrongálódott játékszereket, amennyiben van rá mód, a gyermekek bevonásával javítsuk meg.
- ✓ A játékteret úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- ✓ Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a sokszínű játék kialakulásához.
- ✓ Igény esetén bekapcsolódunk, a játékba együtt játszunk a gyermekekkel.
- ✓ Megerősítő viselkedéssel alakítjuk a csoportban a toleranciát, elfogadtatjuk a magányos, és az eltérő viselkedésű gyermekeket, ezáltal is biztosítjuk az esélyegyenlőséget.
- ✓ Lehetővé tesszük, hogy a gyermekirodalmi, és mindennapi élményeiket saját elgondolásaik alapján szimbolikus játék, bábjáték, dramatizálás formájában eljátszhassák a gyermekek.

- ✓ Tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- ✓ Törekszünk a gyermekek kreativitásának, alkotókedvének kibontakoztatására, ötleteik megvalósítására.

6.1.3. A fejlődés várható eredménye

- Örömmel, önfeledten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni, képes bonyolultabb építményeket létrehozni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.
- Szívesen vállal szerepet
- Szabályjáték során betartja a szabályokat és másokat is figyelmeztet a szabály betartására
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik
- Játékában elmélyült, kitartó
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- Játékára leginkább a szimbolikusjáték jellemző, képes a játék megszervezésére és az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására, életkorának és szükségleteinek megfelelő játékot választ.
- Vannak egyéni ötletei, javaslatai a játékban.
- Az ismert meséket, történeteket dramatizálja, bábozza.
- El tudja sajátítani a játékszabályokat, élvezi és képes a szabályok, normák betartására.
- Aktívan részt vesz az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Interakciója a játékban fejlett, kulturált.
- Társaival együttműködik a játék érdekében
- Megérti és elfogadja játszótársa elképzeléseit

6.2. Verselés, mesélés

Célunk, hogy változatos vers- és meseélmények nyújtásával a gyermekek anyanyelvi fejlesztését, irodalmi szépérzékük megalapozását, érdeklődésük felkeltését, valamint erkölcsi fejlődését elősegítsük.

Valljuk, hogy a vers játék a nyelvvel, az érdekesen, szépen hangzó beszéddel; a mese a valóság és a tárgyak közötti szivárványhíd, amelyet az élőbeszéd fordulataiból építünk fel. Ezen könnyen közlekedik a gyermeki gondolkodás és képzelet. A mese az anyanyelv zenéje, észjárása,

a játékokkal együtt a kicsinyek „tanuló iskolája”. A magyar kultúra értékeinek átörökítése, valamint az interkulturális nevelés a mai kor követelménye. A könyv, színház és múzeum iránti érdeklődésük felkeltése, az értékek közvetítése, a gyermeki önkifejezés segítése. A szülők nevelési szemléletének formálása egyaránt fontos számunkra.

A verselés, mesélés minden nap megjelenő tevékenységünk az óvodai nevelésben. A mondókákat, meséket régen a szájhagyomány éltette, őrizte meg az utókornak. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végigkísérik a gyermekkort. Ezt a hatást szeretnénk továbbra is megőrizni, kulturális hagyományainkat átörökíteni, nemzeti tudatot erősíteni. A mesék, versek komplexen kapcsolódnak – hangulat, témakör – más tevékenységek tartalmához: évszakokhoz, énekanyaghoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz.

A népi mondókákon, verseken, meséken és klasszikus mesemondók művein túl a kortárs gyermekirodalmi művekkel is bővítjük könyvtárunkat.

A különböző népek irodalmi és népi alkotásain keresztül megismertetjük a gyermekeket más kultúrákban élő emberekkel, néphagyományaikkal, ünnepeikkel

A 3-4 évesek részére olyan meséket, történeteket gyűjtünk, melyek témája leginkább megfelel érdeklődési körüknek: gyermekekről, környezetükről illetve kedvenc állataikról szólnak. Cselekményük egyszerű, meseszövéjük világos, nyelvezetük érthető, ritmikus ismétlődésekkel teli. A *versanyag* ebben a korban többnyire *népi mondókákból, rigmusokból* áll. A gyermekversek közül a legismertebb költőink azon alkotásait választjuk, melyek rövidek, zenei hangzásúak, játékos ritmusuk kapcsolódik a gyermekek által átélt élményekhez. E korcsoport első versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kötődik. A játékos mozdulatokat élvezik a gyermekek, a felnőtt testmelege biztonságérzetet jelent számukra. Sokszor ismétljük nekik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, meséket. Rövid jelenetek segítségével megismertetjük a gyermekekkel a bábokat,- s azok használatát-jelmezeket és, egyéb kellékeket is használunk.

A 4-5 éves korú gyermekek számára már hosszabb és bonyolultabb szerkezetű meséket választunk, többnyire a népmesék, állatmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus, realiztikus mesék közül. További válogatásaink a mai magyar írók modern meséi közül valók. A tanítandó népi mondókák tartalmasabbak, fonetikailag nehezebbek e korosztály számára. Az összeállítás kiegészül névcsőfolókkal, fiktív halandzsa szövegű kiolvasókkal és vidám humoros, klasszikus és mai magyar költők verseivel.

Tudatos, pozitív élménynyújtás segítségével a gyermekekben, ebben a korban kialakul a mese és a vers szeretete. Izgatottan várják minden nap az óvodapedagógus meséit és az „érdekes” közmondásokat, melyek erősítik a mesék mondanivalóját. Segítségünkkel megjelenítik a

gyermek az ismertebb mesét, meserészleteket, bábjátékokat rögtönöznek. Képesek már segítséggel befejezni a megkezdett mese vagy bábjátékot.

Az 5-6-7-8 éves korú gyermekek számára ez a kor a mesehallgatás igazi ideje. Számukra változatos, gazdag mese- és verstárat állítunk össze. Szerepelnek köztük állatmesék, cselekményes népmesék, novellisztikus-realisztikus mesék, klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék. A több napon át tartó, folytatásos meseregényeket, és az előző évekből ismert meséket szintén nagyon szívesen hallgatják a gyermekek, s minden nap izgatottan várják.

A versanyag tovább bővül különböző népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismertetünk a gyermekekkel néhány ismert közmondást. A kiválasztott versek között vannak lírai hangulatúak is. Ebben a korban is kihasználunk minden alkalmat a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. Játsszunk rímes találós kérdéseket, rímjátékokat.

A hallott egyszerű meséket megtanulják önállóan dramatizálni, bábozni. Önállóan próbálják befejezni a mesék cselekményét mozgással, ritmikus játékkal.

A mindennapi mesék hatására nő a gyermekek bábozó, dramatizáló kedve, melyet fokoz az óvodapedagógus bábjátéka is. Ez azért jó, mert a szorongásos, visszahúzódo gyermekek is megfelelnek gátlásaikról, felszabadultan merülnek el a bábozásban. Dramatizáláskor, bábozáskor is tiszteletben tartjuk az önkéntességet és a játék szabadságát. A dramatikus helyzetek lehetőséget teremtenek a társalgási kedv fokozására, önálló mese- és versmondásra. Bátorítjuk őket versek, mesék önálló elmondására, dramatizálására, bábozására, új mesék kitalálására.

Az anyanyelvi és irodalmi nevelés nemcsak a versek, mesék megismerését jelenti, hiszen az óvodai élet egészét átszövi. Fontos feltétele a jó óvodai légkör. Ennek megteremtéséhez elengedhetetlen, hogy az óvodapedagógus minden gyermeket külön köszöntsön, amikor belép a csoportba és legyen hozzá egy-egy kedves szava, kérdése.

A sok egyéni és mikrocsoportos foglalkozás szintén lehetőség az anyanyelv fejlesztésére. A legfontosabb fejlesztő erő természetesen az óvodapedagógus tiszta, helyes, modellt nyújtó, jól hangsúlyozó mesemondó és felolvasó tevékenysége, a könyvek nézegetése közben kezdeményezett beszélgetése.

Az a gyermek, aki kulturált, ráfigyelő felnőttek társaságában sokat mozog, ügyeskedik, kérdez, figyel és játszik, mindennap hallja a sok mesét, történetet, minden az életkorához szükséges és a fejlődés szempontjából fontos képességét működteti.

Fontos az elhelyezkedés vers- és mesehallgatáskor. Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti kapcsolat akkor teljes, ha végig szemben ülnek egymással. Az ilyen elhelyezkedés a

gyermek számára biztosítja a pontosabb megértést, láthatóvá teszi a vers, mese érzelmi töltésének mimikai megjelenését az óvodapedagógus arcán, és tiszta hangképzését, helyes artikulálását. Az óvodapedagógus számára a gyermek arcán tükröződő érzelem jelzésként szolgál a mese, a vers hatásáról. Fontosak a gyakori ismétlések. A mesék ismételt meghallgatása, a felismerés örömét jelenti, valamint én-tudat erősítő hatást vált ki a gyermekből.

Az ismert irodalmi anyagból és a gyermek élményeiből fakadó saját vers-mesealkotást ösztönözzük. Biztosítjuk, hogy a beszéd mellett mozgással, ábrázolással is kifejezzék magukat. Bábozáshoz, dramatizáláshoz közösen készítünk bábokat, díszleteket, eszközöket, melyeket játékaikban felhasználhatnak.

Nagy hangsúlyt fektetünk az óvodapedagógus által készített, vagy beszerzett bábok, jelmezek esztétikai értékére. Bábozás, dramatikus játék során még több lehetőség nyílik a gyermeki személyiség alaposabb megismerésére. A gyermekek e játékok közben karaktereket, személyiségjegyeket ismerhet meg, amelyekkel azonosulhat, amelyeket elutasíthat. A szerepekbe bújva bátran kifejezheti érzelmeit a visszahúzódó gyermek is. Fejlődik kommunikációs és metakommunikációs készsége, amely szocializációját nagyban elősegíti. Bábok testrészeinek mozgatasakor, dramatizáláskor jobban megismerheti saját testét, érzékelheti helyzetét a térben. Fejlődik kis és nagymozgása.

A verselések, mesélések kötetlen kezdeményezések formájában történnek.

6.2.1. A feladataink

- ✓ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállításával, változatos irodalmi élményeket közvetítünk.
- ✓ A gyermek életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyagot választunk.
- ✓ Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartást” alakítunk ki.
- ✓ Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választunk, valamint a mai kortárs irodalmi művekből.
- ✓ A gyermekek személyiségét és nyelvi képességeit a versek, mesék, dramatikus játékok és bábozás segítségével fejlesztjük.
- ✓ A vers és meseanyag összegyűjtését nagy körültekintéssel végezzük. A művek kiválasztása során pedagógiai, pszichológiai és módszertani szempontokat egyaránt érvényesítenünk kell. Olyan művészi értékű irodalmi alkotásokat választunk, melyek képesek esztétikai élményt nyújtani a gyermekek számára.

6.2.2. A fejlődés várható eredménye

- Örömmel várja a mesélést
- Szívesen részt vesz a mesekezdeményezésen
- Képes kitaróan figyelni
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat
- Képes a folytatásos mese szálait felidézni
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni
- Szívesen nézeget képeskönyvet
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére
- Szívesen mond verseket
- Szereti a mondókákat
- Képes történetet elmondani, alkotni
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud
- Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait

A sikeres irodalmi nevelés által, kialakul a gyermekben az otthoni mindennapos mesélés iránti igény, amely visszahat a gyermek beszédkedvének növekedésére, szókincsének bővülésére.

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése. A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása. A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának, zenei anyanyelvének megalapozása. A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése. A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdalok, a népszokások és népi hangszerek megismertetése által. Óvodánkban a gyermekek éljék át a közös éneklés, zenélés, táncmozdulatok és az igényesen válogatott zenehallgatás élményét, A felnőtt minta spontán utánzásával a közös és egyéni éneklés, zenélés, zenehallgatás váljon részévé a gyermekek mindennapi tevékenységének. A zenei nevelésnek a gyermeki lét hassa át a gyermeki lét egészét

A zenei anyagok igényes, a gyermekek fejlettségének és érdeklődésének megfelelő összeállítása. Zenei nevelésünk feladatait mondókák, énekes játékok, gyermekdalok segítségével valósítjuk meg. A zenei anyag összeállításakor fontos szempontunk, hogy minden egyes darab művészeti értékű legyen. A jó, értékes zene hatása életre szóló. Az éneklés, zenélés felkelti a gyermekek érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Élményt nyújtó ének-zenei tevékenységet biztosítunk a gyermekek számára, ezzel elősegítjük zenei anyanyelvük megalapozását. Zenehallgatáshoz a gyermekek korának és

érdeklődésének megfelelő értékes műveket választunk. Éneklünk a gyermekekkel érzelmi hatásokat kiváltó népdalokat, dalokat, altató dalokat. Hallgathatják más népek dalait, valamint a magyar zeneirodalomból kiválasztott komponált műzenéket, klasszikus zenéket és az igényesen válogatott kortárs zeneműveket.

A zenei élményt mindennapos lehetőségként biztosítjuk a gyermekek számára. Igyekszünk minél többféle tevékenységhez kapcsolni valamilyen zenei élményt.

A 3-4 éves gyermekeknél ölbeli játékokat játszunk közösen. Tartalmaznak arc-, kéz-, ujj- és lovagoltató játékokat.

Célunk a szeretetet, a biztonságérzetet és egymás elfogadását - kézfogás, egymás érintése, ölelése - erősítő zenei élmény biztosítása. Ezen a téren nagyon fontos az óvodapedagógus hiteles példamutatása, a bizalom és a tapintat érvényesítése.

A gyermekek tanulnak:

- mondókát, ölbeli játékokat
- énekes játékokat / 4-5 hangból állnak /
- a rövid mondókák, dalok 2/4-es ütemét, negyed és páros nyolcad ritmusát érzékelni

A 4-5 éves gyermekeknek tanítunk mondókákat és a mozgásuk fejlesztését jól segítő énekes játékokat. Játsszunk velük csigavonal, hullámvonal mozzanatokot tartalmazó énekes játékokat is. A körjátékok közül már nehezebbeket is választunk (szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító). Játsszanak kérdés-felelet játékot. Az alkalmi, ünnepi dalokat játékos, utánzó mozdulatokkal kísérik.

A gyermekek tanulnak:

- mondókákat
- gyermekdalokat
- 4-8 motívumból álló énekes, zenei játékot, műdalt
- dúr-hexachord hangterjedelemben énekelni
- nyolcad, negyed ritmusképet, esetleg szinkópát érzékelni.

Az 5-6-7-8 éves gyermekek zenei anyagát a játékos kiolvasók egészítik ki, melyeket különböző játékhelyzetekben is felelevenítenek a gyermekek.

A mini- és kis korcsoportban lehetőség adódik „anyáskodva” kezdeményezni ölbeli játékokat a kisebbekkel. Képesek már bonyolultabb énekes játékokat – párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó, stb. – szabályt megtartva játszani.

A gyermekek tanulnak:

- mondókákat
- énekes játékokat
- alkalmi műdalokat
- szünetet, szinkópát érzékelni

Az énekes játékok mozgásanyagát bővítjük ebben a korban egyszerű tánclépésekkel, néptánc motívumokkal, melyeket utánozva könnyen elsajátítanak a gyermekek. Az ének-zenei tevékenységekkel fejlesztjük a gyermekek ritmus, hallás és komplex zenei képességeit.

Fontos feladatunk a gyermekek tiszta éneklési készségének fejlesztése. Ennek érdekében szorgalmazzuk a gyakori önálló éneklést. A természetes énekhang hallása, a világban levő zenei hangok felfedeztetése szintén segítség e téren. Az egyéni éneklés mellett énekelnek a gyermekek kisebb csoportokban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben, mutatják az énekek dallamvonalát. A hallásfejlesztést segítő fogalompárokot a 6-7-8 évesek össze tudják kapcsolni a tempóváltoztatással és a dallambújítással. Játszanak változatos szövegekkel és ritmus motívumokkal játékokat, közben megtanulják érezni az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, és a dalok, mondókák ritmusát.

A ritmusérzék fejlesztése érdekében megismertetjük a gyermekekkel az egyszerű népi ritmuseszközök, ritmus hangszerek használatát. A 6-7-8 évesek képesek az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát megkülönböztetni, egy-egy zenei feladatot többféleképpen megoldani.

- A zenei anyagok igényes, a csoport fejlettségének és érdeklődésének megfelelő összeállítása.
- A gyermekek gazdag zenei élményekhez juttatása, a jellegzetes tevékenységtartalmak biztosítása.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- Az éneklés, zenélés megszerettetése a gyermekekkel.
- A szervezeti formák biztosítása.

Óvodapedagógusi feladataink:

- a zenei nevelés terén

3-4 évesek:

- A dalok hangterjedelme megfelelő legyen (kvint távolság, egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával) jellegűek illetve egyszerű utánzó mozgással kísért szerepjátékok legyenek.
- 6-8 mondóka, ölbeli játékok 10-15 énekes játék, életkornak megfelelő

- dalok, énekek

4-5 évesek:

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang
- A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és a szinkópa is előfordulhat
- A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó
- 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék
- Életkoruknak megfelelő dalok, énekek.

5-6-7-8 évesek:

- A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet a félhang is (fá, fi).
- Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor- és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok
- 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő dalok, énekek
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: (szüreti mulatság), Márton nap, farsang,
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és harmonikus szép mozgás alakítása
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal
- Igényes hangszerjátékkal és zenei kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása
- A kör és egyéb mozgásos játékhöz elegendő hely kialakítása
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása
- Az óvodapedagógus örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet

Óvodapedagógusi feladataink:

- **a hallás és a ritmusérzés fejlesztése terén**

3-4 évesek:

- Fejleszti hallásukat magas – mély reláció, halk – hangos különbségének felismertetésével
- Motívum – visszhang, egyszerű dallammotívumok közös visszaénekelésével

- Hangszerek hangjának eltérő zörejangok megkülönböztetése és felismertetése
- Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors – lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal
- Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátítása
- Ütő hangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása
- Ritmusmotívumok egyszerű beszélt és énekelt visszatapsolása

4-5 évesek:

- Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével
- Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában
- Zenei emlékezetüket, dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti
- Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjának felismerésével
- Ritmusérzék fejlesztése: egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével
- Gyors – lassú tempótartás képességének alakítása beszéden, éneken és mozgáson keresztül
- Táncos jellegű mozdulatok alakítása
- Szem-kéz koordináció és finommozgás alakítása ritmushangszerek használatával
- Ritmus és dallamotívumok visszatapsoltatása és visszaénekeltetése
- Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés

5-6-7-(8) évesek:

Hallásfejlesztés:

- a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével
- Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról
- Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel
- Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportban és egyénileg
- Gyors – lassú és halk - hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása
- Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése

Ritmusérzék fejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával
- Dallam felismertetése a dal ritmusáról
- Gyors és lassú tempó tartása mérő egységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel
- Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása

- Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál
- Törekszik arra, hogy a táncban a párok összhangban és többi párhoz igazodva mozogjanak
- Dallammotívumok hangsúlyának kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal
- Ösztönzi saját szöveggel énekelt dallam kitalálására, zenei kérdés – felelet játékra

A zenei anyagok igényes, a gyermekek fejlettségének és érdeklődésének megfelelő összeállítása. Zenei nevelésünk feladatait mondókák, énekes játékok, gyermekdalok segítségével valósítjuk meg. A zenei anyag összeállításakor fontos szempontunk, hogy minden egyes darab művészeti értékű legyen. A jó, értékes zene hatása életre szóló. Az éneklés, zenélés felkelti a gyermekek érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Élményt nyújtó ének-zenei tevékenységet biztosítunk a gyermekek számára, ezzel elősegítjük zenei anyanyelvük megalapozását. Zenehallgatáshoz a gyermekek korának és érdeklődésének megfelelő értékes műveket választunk. Éneklünk a gyermekekkel érzelmi hatásokat kiváltó népdalokat, dalokat, altató dalokat. Hallgathatják más népek dalait, valamint a magyar zeneirodalomból kiválasztott komponált műzenéket, klasszikus zenéket és az igényesen válogatott kortárs zeneműveket. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A zenei élményt mindennapos lehetőségként biztosítjuk a gyermekek számára. Igyekezünk minél többféle tevékenységhez kapcsolni valamilyen zenei élményt.

A 3-4 éves gyermekeknél ölbeli játékokat játszunk közösen. Tartalmaznak arc-, kéz-, ujj- és lovagoltató játékokat.

Célunk a szeretetet, a biztonságérzetet és egymás elfogadását - kézfogás, egymás érintése, ölelése - erősítő zenei élmény biztosítása. Ezen a téren nagyon fontos az óvodapedagógus hiteles példamutatása, a bizalom és a tapintat érvényesítése. Megismertetünk velük egyszerű, álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható énekes játékokat, hazafias dalokat, az óvodai nevelés anyagához kapcsolódó énekeket.

A gyermekek tanulnak:

- mondókát, ölbeli játékokat
- énekes játékokat / 4-5 hangból állnak /
- a rövid mondókák, dalok 2/4-es ütemét, negyed és páros nyolcad ritmusát érzékelni

A 4-5 éves gyermekeknek tanítunk mondókákat és a mozgásuk fejlesztését jól segítő énekes játékokat. Játsszunk velük csigavonal, hullámvonal mozzanatokot tartalmazó énekes játékokat is. A körjátékok közül már nehezebbeket is választunk (szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító). Játsszunk kérdés-felelet játékot. Az alkalmi, ünnepi dalokat játékos, utánzó mozdulatokkal kísérik.

A gyermekek tanulnak:

- mondókákat
- gyermekdalokat
- 4-8 motívumból álló énekes, zenei játékot, műdalt
- dúr-hexachord hangterjedelemben énekelni
- nyolcad, negyed ritmusképet, esetleg szinkópát érzékelni.

Az 5-6-7-8 éves gyermekek zenei anyagát a játékos kiolvasók egészítik ki, melyeket különböző játékhelyzetekben is felelevenítenek a gyermekek.

A mini csoportban az óvodapedagógusoknak lehetősége van kezdeményezni ölbeli játékokat a kicsikkel.

A gyermekek tanulnak:

- mondókákat
- énekes játékokat
- alkalmi műdalokat
- szünetet, szinkópát érzékelni

Az énekes játékok mozgásanyagát bővítjük ebben a korban egyszerű tánclépésekkel, néptánc motívumokkal, melyeket utánozva könnyen elsajátítanak a gyermekek. Az ének-zenei tevékenységekkel fejlesztjük a gyermekek ritmus, hallás és komplex zenei képességeit.

Fontos feladatunk a gyermekek tiszta éneklési készségének fejlesztése. Ennek érdekében szorgalmazzuk a gyakori önálló éneklést. A természetes énekhang hallása, a világban levő zenei hangok felfedeztetése szintén segítség e téren. Az egyéni éneklés mellett énekelnek a gyermekek kisebb csoportokban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben, mutatják az énekek dallamvonalát. A hallásfejlesztést segítő fogalompárokat a 6-7-8 évesek össze tudják kapcsolni a tempóváltoztatással és a dallambújtatással. Játsszunk változatos szövegekkel és ritmus motívumokkal játékokat, közben megtanulják érezni az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, és a dalok, mondókák ritmusát.

A ritmusérzék fejlesztése érdekében megismertetjük a gyermekekkel az egyszerű népi ritmuseszközök, ritmus hangszerek használatát. A 6-7-8 évesek képesek az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát megkülönböztetni, egy-egy zenei feladatot többféleképpen megoldani. A változatos, élményt nyújtó ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés, zenélés örömét. A jóhallású, tisztán és bátran éneklő gyermekekkel meg lehet próbálni jól ismert dalokat kánonban énekelni. Nagyon szeretik és jó fejlesztő hatása van a dallam- és ritmusmotívumok közös, majd egyéni visszaéneklés illetve visszatapsolás vagy különböző ritmushangszerekkel történő visszaadásának.

A zenei tevékenységnek nincs meghatározott időpontja, időtartama. A nap bármely szakában a gyermekek hangulatának, kezdeményezésének és az óvodapedagógusok kezdeményezéseinek megfelelően alakul.

6.3.1. A feladataink

Általános feladat:

- ✓ A zenei anyagok igényes, a csoport fejlettségének és érdeklődésének megfelelő összeállítása.
- ✓ A gyermekek gazdag zenei élményekhez juttatása, a jellegzetes tevékenység tartalmak biztosítása.
- ✓ Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- ✓ Az éneklés, zenélés megszerettetése a gyermekekkel.
- ✓ A szervezeti formák biztosítása.

a zenei nevelés terén

3-4 évesek:

- ✓ A dalok hangterjedelme megfelelő (kvint távolság, egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával) jellegű illetve egyszerű utánzó mozgással kísért szerepjátékok legyenek.
- ✓ 6-8 mondóka, ölbéli játékok 10-15 énekes játék, életkornak megfelelő dalok, énekek

4-5 évesek:

- ✓ A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang
- ✓ A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és a szinkópa is előfordulhat
- ✓ A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó

- ✓ 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék
- ✓ Életkoruknak megfelelő dalok, énekek.

5-6-7-8 évesek:

- ✓ A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet a félhang is (fá, fi).
- ✓ Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor- és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok
- ✓ 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő dalok, énekek
- ✓ Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti multság, Márton nap, farsang, stb.
- ✓ Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és harmonikus szép mozgás alakítása
- ✓ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal
- ✓ Igényes hangszerjátékkal és zenei kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása
- ✓ A kör és egyéb mozgásos játékhöz elegendő hely kialakítása
- ✓ A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása
- ✓ Az óvodapedagógus örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet

a hallás és a ritmusérzés fejlesztése terén

3-4 évesek:

- ✓ Fejleszti hallásukat magas – mély reláció, halk – hangos különbségének felismertetésével
- ✓ Motívum – visszhang, egyszerű dallammotívumok közös visszaénekeltetésével
- ✓ Hangszerek hangjának eltérő zörejhangok megkülönböztetése és felismertetése
- ✓ Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors – lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal
- ✓ Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátítása
- ✓ Ütő hangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása
- ✓ Ritmusmotívumok egyszerű beszélt és énekelt visszatapsolása

4-5 évesek:

- ✓ Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével
- ✓ Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában
- ✓ Zenei emlékezetüket, dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti

- ✓ Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjának felismerésével
- ✓ Ritmusérzék fejlesztése: egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével
- ✓ Gyors – lassú tempótartás képességének alakítása beszéden, éneken és mozgáson keresztül
- ✓ Táncos jellegű mozdulatok alakítása
- ✓ Szem-kéz koordináció és finommozgás alakítása ritmushangszerek használatával
- ✓ Ritmus és dallammotívumok visszatapsoltatása és visszaénekeltetése
- ✓ Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés

5-6-7-(8) évesek:

- ✓ Hallásfejlesztés:
- ✓ a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével
- ✓ Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról
- ✓ Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel
- ✓ Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportban és egyénileg
- ✓ Gyors – lassú és halk - hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása
- ✓ Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése

Ritmusérzék fejlesztés

- ✓ Az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával
- ✓ Dallam felismertetése a dal ritmusáról
- ✓ Gyors és lassú tempó tartása mérő egységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel
- ✓ Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása
- ✓ Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál
- ✓ Törekso arra, hogy a táncban a párok összhangban és többi párhoz igazodva mozogjanak
- ✓ Dallammotívumok hangsúlyának kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal
- ✓ Ösztönzi saját szöveggel énekelt dallam kitalálására, zenei kérdés – felelet játéokra

6.3.2. A fejlődés várható eredménye

- képes megkülönböztetni a dalt a mondókától
- az ismert dalokat tisztán, érthetően énekl
- egyszerű, utánzó mozgással el tudja játszani a mondókát, énekes játékot
- szívesen és örömmel játszik dalos játékokat, betartja a megbeszél
t játékszabályokat
- felismeri a különféle zörejhangokat, állathangokat
- felismeri társai hangját, a dalokat dúdolásról, kezdő motívumról, hangszerjátékról

- képes dallamotívumokat visszaénekelni, dallamot bújtatni, énekelve beszélgetni
- képes természetes tempóban járni
- képes érzékeltetni mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát
- képes ritmusmotívumokat leolvasni, visszatapsolni
- megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk – hangos, gyors – lassú
- tud egyszerű, játékos táncos mozgásokat
- felismeri és tudja használni az egyszerű ritmushangszereket
- Szívesen, örömmel hallgat zenét

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk, hogy az ábrázolás a gyermek számára játék és örömszerzés legyen. Ezért a gyermekek vizuális észlelésének, emlékezetének, képzeletének és gondolkodásának kialakítása; tér-, forma- és szín világuk gazdagításán keresztül konstruáló képességük kibontakoztatása; az íráshoz szükséges mozgáskoordináció kifejlesztése; esztétikai érzékenységük és a műalkotások iránti érdeklődésük felkeltése fontos számunkra.

Ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítunk lehetőséget. Addig alkothatnak a gyermekek, ameddig kedvük van hozzá. Magát a tevékenységet tartjuk fontosnak. Ez okoz örömet a gyermeknek. Szintén lényeges a gyermek számára az alkotás iránti igény, az önkifejezésre, a környezet esztétikus alakítására és az esztétikai élmények befogadására való törekvés. A rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, agyagozáshoz, képalakításhoz, hajtogatáshoz, építéshez, a műalkotásokkal és népművészeti elemekkel való ismerkedéshez a szabad játékban biztosítjuk a lehetőséget. A gyermekek alkotótevékenységéhez biztosítjuk a szükséges, megfelelő méretű és minőségű eszközt. Olyan eszközöket választunk, melyek praktikusak, célszerűek, esztétikusak, a gyermekek fantáziájának megfelelően könnyen dolgozhatnak velük.

A különböző eszközöket, anyagokat a megszokott, állandó és mindenkinek könnyen elérhető helyen tartjuk. A csoportszobákban van szekrény vagy polc erre a célra.

Mindig, mindenféle anyag rendelkezésre áll a gyermekek számára. Célunk, hogy minél több eszközzel és minél biztosabban ismerkedjenek meg a gyermekek, elősegítve önkifejezésük fejlődését. Az eszközök biztonságos kezelését egyenként tanítjuk meg a gyermekeknek.

Óvodáskorban a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását az eszközök, anyagok biztosításán túl az oldott légkör, a nagy mozgástér és az elegendő idő segíti.

Megfelelő helyként olyan teret alakítunk ki, ahol a többi játszó, mozgó gyermek nem zavarja az alkotókat. A munkaasztalok mellett kényelmesen elférnek a gyermekek.

A festéshez, gyurmázáshoz védőkötényt kapnak a gyermekek. Az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eleme az ábrázolásnak.

Az ábrázolási tevékenységek megszervezéséhez kitűnő alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépsége, a gyermekeket körülvevő világ tárgyai, eseményei. Ugyancsak jól hasznosíthatók az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják fantáziájukat. A gyermekek alkotókedvének kibontakoztatásához teljes szabadságra van szükség. Az ötlettől a megvalósításig útmutatást, bátorítást, biztatást, dicséretet kapnak.

A kisebb gyermekeket játszva megismertetjük az anyagokkal, eszközökkel és technikai fogásokkal. Felkeltjük esztétikai érzékenységüket. A tevékenységek között képalakítás, plasztikai munkák, és az építés szerepel. A gyermekeknek lehetőségük van az érdeklődésüknek megfelelő témaválasztásra. A képalakítás megjelenítésének lehetőségei: festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, aszfaltrajzzal, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. A plasztikai alakítás során megismerik az anyagok alakításának lehetőségeit: nyomkodás, gyúrás, ütögetés, gömbölyítés, simítás, sodrás, mélyítés, tépés, karcolás. Biztosítjuk az agyagozás és gyurmázás feltételeit a gyermekeknek. Az építés során megismerkednek a különböző tárgyak, építőelemek formáival, alakzataival. Elmondják mit építettek. Figyelmüket felkeltve együtt nézegetjük a nagyobbak alkotásait, együtt örülünk a szép műveknek.

A 4-5 éves gyermekek alkotó tevékenységét bővítjük. Gazdag élménynyújtással, a hozzájuk kapcsolódó témákkal segítjük szándékos képalakításukat. Rajzukban, festésükben megjelenik az emberábrázolás. Saját elképzelésük alapján jelenítik meg a környezetet, a tárgyakat, a cselekményeket, kevernek színeket, színárnyalatokat. Használják ceruzát, krétát, filc- és rostirónokat, különböző vastagságú ecseteket.

Plasztikai munkák során képesek a formák tagolására (emberalak, fa, stb.). használnak kiegészítő anyagokat, például textilt, terméseket, bőrt, stb.

Az építés alkalmával variálják a teret. Használnak ehhez különböző méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat.

Kézimunka során tudnak alakítani képeket spárgából, fonalból, textilből, különböző termékekből. Hajtogatnak papírból egyszerűbb formákat és kidíszítik festéssel, rajzzal. Segítenek az eszközök előkészítésében, tisztításában, elrakásában. Szívesen nézegetik egymás alkotásait, megbeszélik, gyönyörködnek benne, véleményt mondanak róla.

Az 5-6-7-8 évesekkel készítünk közös kompozíciókat. Új technikai eljárásokkal és eszközökkel ismerkednek meg: pl. plakettek, domborművek, lenyomatok, márványozás.

Képalakításban a saját élményükön alapuló cselekményes témákon kívül meséket, verseket, énekeket, játékokat, ábrázolnak rajzban, festésben, térben egyaránt. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Használhatnak eredeti, egyéni megoldásokat az anyagok alkalmazásában és formai megjelenítésében. Szívesen rajzolnak, festenek díszítő mintákat is.

A gyermekek plasztikai munkájában is megjelenik a közös térbeli többalakos kompozíció: pl. mesejelenet, énekes játék, stb. Segítjük a gyermekeket abban, hogy az építések során ki tudjanak alakítani bűvőhelyeket, mobil színpadot, orvosi rendelőt, stb.

Az ajándékkészítés természetes igénye ennek a korosztálynak. Örömmel készítenek egyszerű bábokat, díszleteket, játékokat, gyűjtenek anyagokat, készítenek papírplasztikákat, bonyolult hajtogatásokat.

Óvodánk minden korosztályú gyermeke részt vesz az ünnepek előtti közös díszítésben, a díszek elkészítésében. Fontos az ünnepekre történő érzelmi ráhangolódás.

Sokszor nézegetünk a gyermekekkel az évszakokhoz és ünnepekhez kapcsolódó festményeket, műalkotásokat, rajzokat. A tanulmányi séták, kirándulások alkalmával megfigyeljük a gyermekekkel a természet szépségeit.

Szem előtt tartjuk, hogy az ábrázoló tevékenységek egyéni fejlettségéhez és képességeihez igazodva segítik a gyermek képességeinek úgymint:

- komponáló-térbeli tájékozódó és rendező képességek, képi plasztikai kifejezőképesség alakulását
- gazdagítják a gyermekek élmény- és fantáziavilágát, fejlesztik tér-forma és szín képzeiket, képi gondolkodásukat.

Egy-egy témát több alkalommal és többféle technikával dolgoznak fel, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségét, érdeklődését.

A tevékenységek közben kifejlődik a világ iránti nyitottságuk, igényességük. Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a gyermek érzelmeinek, gondolatainak megjelenítése terén.

6.4.1. A feladataink

- ✓ a gyermeki személyiség fejlesztése az ábrázolás eszközeivel

- ✓ igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- ✓ Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környező valóság esztétikai szépségeire.
- ✓ Felkeltjük érdeklődésüket az ábrázoló tevékenység iránt.
- ✓ Megismertetjük a gyermeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás különböző technikai elemeivel és eljárásaival, amelyekkel képesek lesznek a valóságot, érzéseiket, elképzeléseiket az ábrázolás eszközeivel kifejezni.
- ✓ Megismertetjük a különböző anyagokkal, változatos technikákkal.
- ✓ Állandóan biztosítjuk a változatos technikák alkalmazását.
- ✓ Megtapasztaltatjuk a térbeli tájékozódást, és gazdagítjuk a szín és formavilágot.
- ✓ Fejlesztjük a finommotorikát.
- ✓ Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosítunk a gyermek számára.
- ✓ elősegítjük a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
- ✓ Megtanítjuk és betartatjuk az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő.
- ✓ A legkisebekkel megkedveltetjük a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- ✓ A 4-5 éves gyermekek körében formáljuk a képalkotást, megismertetjük a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás, gyöngyfüzés alapjait.
- ✓ Az 5-6-7(8) éves gyermekeknél a képalkotás változatos technikákkal történő készítését erősítjük (pl. kollázs, nyomatok), és megismertetjük többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- ✓ Alkalmi múzeumlátogatásokat, sétákat, kirándulásokat, tervezünk és szervezünk, amellyel közelebb hozzuk a gyermekek számára tágabb világukat, s a művészeti alkotásokat.
- ✓ Bemutatjuk a gyermekeknek, az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, Budapestre jellemző épületeket, hidakat, szobrokat.
- ✓ A gyermekeket rácsodálkoztatjuk a szépre, esztétikusra.
- ✓ A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeljük, elfogadjuk
- ✓ Ösztönözzük a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- ✓ Az alkotókedvet ötleteinkkel, javaslatainkkal, 1-1 inspiráló eszközzel segítjük.
- ✓ A gyermekeknek saját gyűjtődossziét biztosítunk.
- ✓ Az udvaron is megteremtjük a lehetőséget az alkotásra.
- ✓ Balkezes gyermek kez ügyességének fejlesztéséhez balkezes ollót biztosítunk a vágás elsajátítására.

- ✓ Az ábrázoló tevékenység során különösen figyelünk a diszgráfia tüneteire, észlelése esetén jelezzük a pszichológusnak
- ✓ Nagy odafigyelést tanúsítunk a helyes ceruzafogás iránt.
- ✓ A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formáljuk a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

6.4.2. A fejlődés várható eredménye

- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vonalevezetése balról jobbra halad.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Nyitott a művészet által sugárzott hatásokra.
- Ismer, és szívesen nézeget képző- és népművészeti alkotást.
- Ismer 2-3 jellegzetes épületet, műalkotást.
- Szívesen és örömmel fest, mintáz, rajzol.
- Alkotásait élményei, emlékezete és megfigyelései alapján készíti el.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, az egyszerű mozgások.
- A tárgyakat saját elképzelései alapján díszíti ki.
- Ismeri és meg tudja nevezni a színeket, azok sötét, vagy világos árnyalatait, színhasználata gazdag és változatos.
- Megfelelően használja az eszközöket, és jól alkalmazza a technikai eljárásokat.
- Ügyel az eszközök és környezete, valamint teste tisztántartására és épségére.
- Ismeri, és használja a képi, téri alkotáshoz szükséges eszközöket.
- Képalakításban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Élményei, érzései, elképzelései, ismeretei megjelenítésére változatos eszközöket, technikákat alkalmaz.
- Formaábrázolása változatos, képszerű, a jellemző jegyek hangsúlyozottak
- Plasztikai munkái egyéni, részletezőek.

- Téralakításban, építésben bátor, ötletes, együttműködő.
- Közös, és egyéni alkotások közben képes az együttműködésre
- Örül alkotásainak és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Tevékenyen részt vesz környezete formálásában.
- Önállóan készít egyszerűbb bábokat, ajándéktárgyakat és egyéb használati eszközöket
- Tud gyönyörködni a világ szépségeiben.
- Értékelni tudja saját és társai munkáját

6.5. Mozgás

Célunk a gyermekek testi képességeinek alakítása, - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés-, az egyéni adottságok figyelembevételével történő fejlesztés. A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigénye kielégítése. A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása. A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.

A beszoktatás idejétől kezdődően lehetőséget teremtünk a gyermekeknek mindenféle mozgásigényük kielégítésére. A spontán és a szervezett keretek között végrehajtott tevékenységek következtében rendszeres mozgásra szoktatjuk őket, mely kedvezően befolyásolja mind az értelmi, mind a szociális képességeik alakulását.

Meg kell őriznünk, ha szükséges fel kell keltenünk a gyermekekben a mozgás iránti vágyat, és tudatosan építsünk rá. Fontos, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének és temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. El kell érniük, hogy bátran mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A mozgásokról szerzett pozitív élményeiken keresztül motiváljuk a gyermekeket a mozgás tevékenységek szeretetére. Mind a tevékenységeket mind azok eszközeit a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez igazítjuk. A fokozatosság és türelem elvét érvényesítjük, körültekintően és következetesen szervezzük nevelői munkánkat.

Tudjuk, hogy a mozgás az érés folyamán a gyermek természetes szükséglete, ezért sokrétű kielégítése, tudatos segítése áthatja az óvodai élet minden területét. A mozgásos játékok során a gyermek maga választhatja meg játékát és játszótársait. Fontosnak tartjuk egymás testi épségének megóvását, a balesetmentes helyszínek, eszközök biztosítását.

A betegségből visszatért gyermekek terhelhetőségénél figyelembe vesszük esetleges leromlott állóképességüket. A családdal való együttműködés során a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzünk.

A gyermekek szabad, spontán mozgását a délelőtti udvari játék és a séták, kirándulások során biztosítjuk. Különböző terepeken gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat (fogó,

gurulások, labdajátékok, bújócskák). Nagy mozgásaik – járás, futás, kúszás, mászás – gyakorlására, fejlesztésére kiválóan alkalmasak az óvoda udvarán levő tér és mozgásfejlesztő eszközök (mászócsák, fájátékok, csúszdák, stb.). Az óvodaudvar lehetőséget nyújt a gyermekeknek a mozgásos népi játékok – szembekötősdí, labdacica, ugróiskola, kötélhúzás, várvédők, stb. – kezdeményezésére. A téli időszakban jeges játékokat szervezünk: csúszkálás, hógolyózás, szánkózás, korcsolyázás.

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenységek alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére is. A gyermekek játszhatnak testnevelési és mozgásos játékokat a tornaszobában és a szabad levegőn egyaránt.

A szabadban végezhető mozgásoknál, játékoknál a csoportok megfelelő öltözködéssel alkalmazkodnak az időjáráshoz. Amikor lehetséges, megteremtjük az edzés feltételeit (levegő, napfény). Rendkívül fontosnak tartjuk a minél hosszabb idejű szabad levegőn való tartózkodás biztosítását. Minden adódó alkalmat kihasználunk a nap folyamán a mozgásra. Igyekszünk ellensúlyozni az urbanizációs ártalmak és a gyermekek körében is mindinkább terjedő mozgásszegény életmódot, valamint a csökkenő mozgástapasztalatokat, a gyermekek mozgáslehetőségeinek színesítésével.

A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy az egyoldalú terhelést elkerülve, felváltva szerepeljenek benne mozgással és üléssel együtt járó tevékenységek. A mozgás és pihenés egyensúlyát biztosítjuk, kerüljük az egyoldalú testi igénybevételt.

Az egészséges életmód kialakításának szerves része a testnevelés, amely nevelési rendszerünkben sajátos helyet foglal el.

A gyermekek kötelező jelleggel heti egy alkalommal vesznek részt testnevelés foglalkozáson. Szervezése ugyanazon napokon történik.

Ebben az életkorban elsődleges feladatunk a természetes nagymozgások fejlesztése.

A mozgásos játékok lehetőséget adnak a támaszgyakorlatok végzésére (csúszások, bújások, mászások). Futnak (különböző irányban, feladattal, formában). Játszanak ugrásgyakorlatokat (szökdelés, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés majd leugrás). Végeznek dobásgyakorlatokat, labdagyakorlatokat (hajítások helyből távolra, hajítások helyből célba, labda feldobás és elkapás, labda leütés és elkapás).

Bevezetjük a talajtorna elemeivel való ismerkedést - gurulás a test hossz tengelye körül -, az egyensúlyozó gyakorlatokat, a kéziszerrrel végzett gyakorlatokat.

A 4-5 éves gyermekek gyakorlatai bővülnek, nehezednek, hiszen nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúly fejlesztése

Futnak (három-négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással, stb.)

Ugrásgyakorlatokat végeznek (egy lábon, páros lábon, szökdelve, felugrás-leugrás két lábra, helyből távolugrás)

Dobásgyakorlatokat végeznek (célba dobás egykezes felső dobással, babzsák távolba hajítása haránt terpeszállásból), Labdagyakorlatokat (feldobás és elkapás, különböző testhelyzetekben gurítás)

Támaszgyakorlatokat végeznek (csúszás, kúszás, mászás talajon és szereken), talajtorna gyakorlatokat (guruló átfordulás, kézen állás előgyakorlataként csikórugdalozás)

Hangsúlyt kapnak az egyensúlyérzék fejlesztő gyakorlatok (5 cm széles vonalon, vízszintes szereken, rézsútos szereken), a lábboltozat erősítő gyakorlatok (speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatok), a szem-kéz és szem-láb koordináció differenciálása.

Az 5-6-7-8 éves gyermekek gyakorlatai tovább nehezednek:

- Futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben végeznek. Gyakorolják a fokozódó ütemű futást, a gyors futást, a lassú futást.
- Ugrásgyakorlatokat végeznek (szökdelnek páros és egy lábon haladással, sorozatugrások különböző magasságú és távolságú tárgyakon át, magas és távolugrás néhány lépéses nekifutással)
- Dobásgyakorlatokat végeznek (egykezes, kétkezes, alsó és felső dobás célba, 2 m magas kötél felett)
- Labdagyakorlatokat végeznek (labdavezetés járás, futás közben, páros labdázás)
- Támaszgyakorlatokat végeznek (pók- és rákjárás, talicskázás)
- Talajtorna gyakorlatokat végeznek (guruló átfordulás, a test hossz tengelye körüli gurulás, kézenállás a lépő láb magasra lendítésével)
- Egyensúlyozó gyakorlatokat végeznek (padon járás, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve)

A lábboltozat és a talpboltozat süllyedése, a hanyag testtartás megakadályozása érdekében speciális izomerősítő gyakorlatokat (bokaizületet összefogó szalagok stabilizálása és erősítése, a talp támasztó izmainak erősítése) végeznek a gyermekek.

A testnevelés a testi kondicionális és koordinációs képességeket – állóképesség, egyensúlyérzék, erő, téri tájékozódás, ügyesség, mozgékonyág, hajlékonyág – a jellembeli tulajdonságokkal – akaraterő, kitartás, fegyelmezettég, bátorság - kölcsönhatásban alakítja és formálja.

Az egymáshoz hasonló fejlettségű gyermekek vetélkedhetnek, versenyezhetnek. A gyermekek cselekvőképességében is látványos fejlődés tapasztalható. Erősödik együttműködési igényük és alkalmazkodó képességük. A testnevelés egyfajta fegyelmezettéget és figyelemmegosztást igényel a gyermekektől. Feltételezi a feladattartás szintjét, ami segíti a gyakorlatok pontosabb végzését.

Mozgás közben egyidejűleg képesek figyelni az óvodapedagógusra, társaikra és a felhasznált eszközökre. Ez kihat kezdeményező, szervező és irányító képességükre is.

6.5.1. A feladataink

A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs). Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

- ✓ A mozgást természetes módon építjük be a gyermek tevékenységébe
- ✓ Mozgásra inspiráló biztonságos környezetet alakítunk ki
- ✓ Fontos a gyermek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- ✓ A mozgásos tevékenységben pozitív megerősítést nyújtunk
- ✓ A balesetek elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítását a gyermekekkel közösen végezzük, majd fokozottan ügyelünk annak betartására
- ✓ Mozgásos tevékenység lehetőségét biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron
- ✓ A gyermek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközöket választunk, ki, és azokat folyamatosan cseréljük
- ✓ A testnevelés-foglalkozások anyagának összeállításánál figyelembe vesszük a csoport, és az egyéni fejlettség aktuális állapotát
- ✓ A foglalkozásokon tiszteletben tartjuk a játék és a játékosság elsődlegességét
- ✓ Oldaliságot jelképező csuklópántot alkalmazunk
- ✓ A testnevelés-foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatokat iktatunk be /lábstatikai gyakorlatok, gerinctorna elemek/
- ✓ Tiszta, jó levegőt biztosítunk a csoportszobában / tornateremben/
- ✓ Az atlétikai gyakorlatokat (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint az udvarra szervezzük. (arra az évszakban tervezzük be, amikor még/már jó idő van)

- ✓ A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciáltan vesszük figyelembe az egyéni fejlődési jellemzőket
- ✓ A balesetek megelőzése érdekében - szükség esetén - igénybe vesszük a dajka segítségét
- ✓ Odafigyelünk a gyermekek optimális terhelésére
- ✓ A testnevelés-foglalkozások szervezésekor elegendő időt biztosítunk a bemelegítésre, a gyakorlásra, illetve megadjuk a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre
- ✓ Biztosítjuk a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböljük a várakozási időt
- ✓ A testnevelés-foglalkozások anyagától függően kéziszerket biztosítunk
- ✓ A napi tevékenységek részeként a mindennapos 10-20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődleges szerepet biztosítunk a mozgásos játékoknak.
- ✓ Kiemelt prevenciós feladataink: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz/szem-láb koordináció fejlesztése, testséma fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika- fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.
- ✓ A mozgásfejlesztés területei:
- ✓ Szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben
- ✓ Kötelező testnevelési foglalkozáson
- ✓ Mindennapi testnevelésben
- ✓ A gyermekek rendszeres mozgásra szoktatása, mozgásszükségletének kielégítése, mozgásfejlesztés a szabad játékban

6.5.2. A fejlődés várható eredménye

- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos tevékenységekben
- Mind a nagymozgása, mind a finommozgása összerendezett
- Egyensúlyérzéke fejlett
- Ismeri az irányokat, jól tud térben tájékozódni
- Magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani
- Fizikai állóképessége, erőnléte korának megfelelő
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja kialakult
- Betartja a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszása során
- Képes sor- és köralkotásra
- Ismeri a vezényszavakat, tud ezek szerint cselekedni

- Képes a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidőzésére, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett
- Esztétikus gimnasztikai gyakorlatokat végez
- Ismer legalább egy labdajátékot
- Ismeri legalább 2-3 kéziszert használatát (labda, babzsák, karika stb.)
- Érdeklődik valamilyen sportág iránt
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- Ismeri a csapatjáték szabályait
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi - környezet felfedezése során a gyermekek az őket körülvevő világhoz fűződő pozitív érzelmeinek, tapasztalatainak, ismereteinek alakítása. A környezet tevékeny megismerése hasznosítja a gyermekek életét, óvodai tevékenységeik egészét. Értsék meg, hogy mindennek és mindenkinek megvan a saját helye a világban, amit csak ő tölthet be. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését, óvják környezetüket. Fejlődjön önálló véleményalkotásuk, döntési képességük, a kortárs kapcsolatokban úgy, mint a környezet alakításában

A beszoktatás időszakában türelmes nevelőmunkával elfogadtatjuk, megszerettetjük az óvodát, megismertetjük a gyermekeket a közvetlen óvodai környezettel, az óvoda helyiségeivel, udvarával, az itt dolgozó felnőttekkel és munkájukkal.

A továbbiakban lehetőséget biztosítunk számukra az óvoda környezetének megismerésére, a környéken való tájékozódásra.

Napjaink egyik legfontosabb kérdésévé vált a környezetszennyezés mértékének csökkentése. Már óvodáskorban megtaníthatjuk gyermekeinknek, közösen együtt működve a gyermekek szüleivel, mit tegyenek azért, hogy környezettudatosan éljenek. Figyeljenek arra, hogy csak annyi ideig folyassák a csapból a vizet. Megtanulják, hogy a hulladékok egy része újrahasznosítható, új dolgok készíthetőek belőlük, tehermentesítve ezzel környezetünket a hulladékok egy részétől.

Rövidebb-hosszabb sétákat tervezünk mind a négy évszakban. Ezek alkalmával a gyermekek megfigyelik az évszakok változásait, szépségeit, jelenségeit, az időjárás változásait. Gyönyörködnek az évszakok jellemző növényeiben. Összefüggéseket keresnek az időjárás és az

emberek tevékenységei között. Gyűjtenek leveleket, terméseket, kavicsokat, tollakat, képeket, majd közösen hasznosítjuk azokat. A képekből albumot készítünk.

A séták alkalmával gyakoroltatjuk a gyermekekkel a gyalogos közlekedés szabályait. A közelebbi kirándulások Békás-tó Rókahegy, lehetőséget teremtenek a közlekedési járművekkel való megismerkedésre (HÉV, hajó). A környezeti neveléshez kapcsolódó természetes élethelyzetekben megtanítjuk a gyermekeket a helyes viselkedésre, és minden olyan dologra, ami a világban történő eligazodásukat, helytállásukat megkönnyíti, mint például a viselkedés járműveken, udvariassági szabályok, segítségkérés felnőtől, stb.

A nevelési év folyamán többször szervezünk buszos tanulmányi kirándulásokat hazánk közelebbi és távolabbi tájaira: Visegrád, Szigethalom, stb. Ezek a kirándulások kiválóan alkalmasak a gyermekek sokrétű tapasztalatszerzésére, közös élményszerzésre. Megismerkednek az erdőben található fákkal, növényekkel, a mezei virágokkal, a mérgező és nem mérgező növényekkel, a gyógynövényekkel és fűszernövényekkel. Megfigyelhetik a rovarok, a bogarak, a különböző állatok és madarak életét. A házi, a ház körül és a vadon élő állatokat a Vadasparkban, a Margitsziget állatkertjében, és a Fővárosi Állat- és Növénykertben ismerhetik meg a gyermekek. A téli időszakban videofilmek megtekintésével bővítjük a gyermekek ismereteit a környezetről, az állatokról, a növényekről, a közlekedési eszközökről, stb. Érdeklődés esetén a gyermekek többször is megnézhetik a filmeket, és ők maguk is hozhatnak be a foglalkozásokra DVD-ket. Megszerzett ismereteikben csoportosításokat végeznek különböző szempontok alapján: Hol élnek? Hogyan élnek? Ki gondoskodik róluk? Mit szállítanak? Csíráztatnak, hajtatnak gyümölcságakat, növényeket, zöldségmagokat, hogy megfigyeljék fejlődésüket. Egyszerű kísérleteket végeznek vízzel, földdel, növényekkel, állatokkal ismereteik bővítésére. Az évszakokat, napszakokat, az időjárást ábrázoló táblákat önállóan kezelik a gyermekek. Megfigyelik a napszakokat és a hét napjait. Már az óvodában felkészítjük a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A gyermeket demokratikus társadalmi rendben való élésre készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Megérettetjük a gyermekekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak, tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Ide tartozik a mások: idősebbek, felnőttek, társak tisztelete és szeretete. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Nem elvont fogalmakban gondolkodunk, hanem a gyermeket körülvevő valós természeti és társadalmi környezetből

megismertetjük mindazt, ami megérthető és hasznosítható számára. Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink megtudják, megtanulják, hogy magyarnak születtek, a hazájuk pedig Magyarország. Minden nemzeti ünnepünkről beszélgetünk a gyermekekkel. Október 23-án ünneplő ruhában jönnek, a gyermekekkel beszélgetünk az ezen a napon történt eseményekről, megemlékezünk a hősookról.

Március 15-re készülve ellátogatunk a Hadtörténeti Múzeumba. Múzeum pedagógus közreműködésével beszélgetünk az 1848/49-as szabadságharc eseményeiről, és a segítségével megtekintjük a kiállított relikviákat. Versek, dalokat tanulunk az ünnep és a hősök tiszteletére. Március 15-én ünneplő ruhában kokárdát viselve jönnek gyermekeink óvodába. A nagyokkal ellátogatunk a közeli Petőfi szoborhoz.

A játékba integrált kezdeményezett beszélgetéseken életkoruknak megfelelő ismereteket szereznek a családról, otthonukról. A gyermekek újra játsszák életüket. Újraélik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban, a családban, az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. Ez nemcsak arra ad lehetőséget a gyermeknek, hogy a benne levő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számára a társadalomba való későbbi beilleszkedést, a szocializálódást. Megismerik az emberi test részeit, az érzékszerveiket, azok funkcióját, tisztántartásukat és védelmüket.

Megünnepeljük az Állatok Világnapját (október 4.), a Víz Világnapját (március 20.), a Föld Világnapját (április 22.) és a Madarak-fák Napját (május). Virágot ültetünk, szépítjük óvodánkat, a gyermekek környezetét.

Matematikai tevékenységek:

Tárgyakat, személyeket hasonlítanak össze

Szétválogatnak tárgyakat szabadon vagy megadott szempontok alapján: méreteik alapján hasonlítanak és mérnek össze, különbségeket fogalmaznak meg (hosszabb-rövidebb, könnyebb-nehezebb, alacsonyabb-magasabb, keskenyebb-szélesebb, több-kevesebb-ugyanannyi). Sorba rendeznek tárgyakat, személyeket mennyiségi tulajdonságaik alapján. Megszámolják halmazok elemeit (több-kevesebb-ugyanannyi), létrehoznak, alkotnak halmazokat hozzátevással, elvétellel, egyenlővé tevással tízes számkörben, képeznek sorokat balról jobbra, fentről lefelé.

Írányokat figyelnek meg, megtanulják a névutók használatát: Megtanulják a balról jobbra, alá-fölé, elé, mellé, mögé, közé, alatt-fölött, mellett, között, előtt-mögött, vízszintes-függőleges, kívül-belül, ki-be szavakat a gyakorlatban alkalmazni.

Tevékenykednek tükörrel és tükör előtt, megismerkednek a rész és egész fogalmával, viszonyával. Egyéni foglalkozásokat szervezünk azoknak a gyermekeknek, akik térbeli helyzet zavarával bírnak (ferde, görbe, álló, fekvő, eleje- közepe-vége, első-utolsó, fenn-lenn, felső- alsó-középső).

A külvilágról szerzett tapasztalatok hozzájárulnak a matematikai ismertek szerzéséhez, az irányok gyakorlásához. A közvetlen tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek és az óvónő beszélgetésére. Ez segíti a gyermeket szókincsének, nyelvi kifejező képességének gyarapításában, gondolkodásának fejlődésében. Olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely természetbarát, környezetbarát szemléletet sugallva segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, stb.).

A gyermekek fejlesztését kötetlen és alkalomszerűen kötött foglalkozások szervezésével valósítjuk meg. Többnyire a mikro csoportos munkaformát alkalmazzuk a közvetlen tapasztalat- és élményszerző megfigyelések, séták, foglalkozások alatt. Esetenként egyéni és frontális foglalkozáson is részt vesznek a gyermekek.

Kiemelt módszerünk a beszélgetés. Nagyon fontos, hogy a gyermekek megfigyeléseiket, tapasztalataikat meg tudják fogalmazni szóban is. Arra törekszünk, hogy önállóan fogalmazzák meg élményeiket, problémáikat.

A gyermekek a külső világ tevékeny megismeréséhez a tapasztalatokat túlnyomórészt a helyszínen, természetes környezetben szerzik. Ez a folyamat sokrétű, áthatja a gyermek minden cselekvését. A megismerési folyamatot a gyermekek képességeihez és érdeklődéséhez igazítjuk az óvodai élet mindennapjai során, éreztetve e tevékenység fontosságát.

A gyermekek érzelmi kötődéseiken keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretet szükségletként jelentkeznek.

Olyan feltételeket teremtünk, amely a gyermekek számára minél több tapasztalat megszerzését, a természeti és társadalmi környezetből származó élmény gyűjtését teszi lehetővé. Arra törekszünk, hogy minden eszközt biztosítsunk ehhez a gyermekeknek: képeket, könyveket, videofilmeket, fényképezőgépet, távcsövet, nagyítót, mágneset, stb.

6.6.1. A feladataink

- ✓ A gyermekek szűkebb és tágabb környezetében levő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése.
- ✓ Lehetőség biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- ✓ Szülőföldünk megismertetése, és a közvetlen környezet hagyományával, szokásaival

- ✓ Környezettudatos magatartásra neveljük
- ✓ Megismertetjük a gyermekeket a biztonságos közlekedés szabályaival, (Biztonságos Óvoda)
- ✓ Óvják egymás testi épségét, erősödjön önfegyelmeik.
- ✓ A helyi sajátosságok felhasználásával rámutatunk az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseire,.
- ✓ Tapasztalatszerzés útján érzékeltetjük a külvilág mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli összefüggéseit.
- ✓ A tehetséges gyermekek fejlesztése érdekében végzett egyéni felzárkóztatás illetve a tehetséggondozás

6.6.2. A fejlődés várható eredménye

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme
- Tudja saját, és szülei nevét
- Ismeri szülei foglalkozását
- Különbséget tud tenni az évszakok, és a napszakok között
- Ismer a növény-és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó néhány növényt, állatot
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat
- Ismeri a növényápolás, állatgondozás egyszerűbb feladatait
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat
- Képes megnevezni a közlekedés eszközeit,
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat
- Személyiségében kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez megóvásához szükségesek
- Ismeri az ismert épületek funkcióját; a templom helyiségeinek nevét, funkcióját
- Ismeri a színeket;
- Részt vesz, elemi természetvédelmi tevékenységekben kialakulóban van benne a környezettudatos magatartás (téli madárvédelem, az élőlények és a környezet óvása, szelektív hulladékgyűjtés);
- Megnevezi, testrészeit ismeri azok funkcióját, egészségének védelmét
- Pontosan tudja nemzeti hovatartozását, ismeri a szülőföld, és a közvetlen környezet hagyományait, szokásait

6.6.3. Matematika

Célunk a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a gyermek, ezért természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikában használatos kifejezések előbb passzív szókinccsé válnak, majd egy részük beépül beszédükbe Játékos cselekvéssel, minden érzékszerv bevonásával szerez tapasztalatokat környezetük jellegzetességeiről. Észreveszi, hogy a tárgyak, személyek, mennyiségek összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik, illetve általunk meghatározott szempontok szerint.

A gyermekek - ha kedvük tartja- bármelyik matematikai játékot elővehetik a nap folyamán. Segítséget kérhetnek egy-egy problémahelyzet megoldásához. A játék során kockából és egyéb konstrukciós játékokból alkotásokat hoznak létre, mely közben bővülnek ismereteik a téri irányokról, magasabb- alacsonyabb, hosszabb, rövidebb, stb.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Még akkor is építhetünk ezekre a korai tapasztalatokra, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Az óvodáskor jellemző gondolkodási sajátosságaival /invariancia, állandóság hiánya/ a matematikai nevelési folyamán is számolni kell.

Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg:

Az első szint: bevezetés a matematikába, - általában a gyermek 4-5. életévéig tart.

Feladata:

A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

Eszközei:

Egyszerűbb mátrixok használata: szín - forma, szín - negatív forma, alak-háttér kirakása, forma elhelyezkedés, szám mátrix ötös számkörben, ritmikus sorozatok kirakása 1-2 forma változásával, szimmetrikus alakzatok összeillesztése egyszerű formákkal /fa, gomba, alma, körte, stb./ egyszerű puzzle képek, rész-egész mátrix, különféle hosszúságú lapok beillesztése a képek megfelelő helyére, memória játékok, egyszerű páros kártyák.

A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, - az 5-6-7. életévben.

Feladata:

Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben a tevékeny élet megkedveltetése.

Eszközei:

Szín-forma elhelyezkedés - nevezze is meg az irányokat-, alak- háttér-mennyiség mátrixok, szudoku tábla 4x4, vagy 5x5figurával fejlettség szerint, szimmetria kártyák összeillesztése különféle alakzatokkal, összeadás, kivonás mátrixok, rész-egész mátrixok ugyanolyan kép párjának kikeresése fektetett, vagy álló formátumban, szám mátrix 10-es számkörben, sok darabos puzzle képek, sok darabból álló, különféle hosszúságú lapok beillesztése a képek megfelelő helyére. /Parkettázás/

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb-nagyobb csoportokban az általunk irányított formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására. Jelenlétünk és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait. A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái a természetes napi szituációkban figyelhető meg. Tevékenykedés közben a megismerő képességek /érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás/ fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék- és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére és ezt felismerve, kihasználjuk az adódó lehetőségeket.

6.6.4. Feladataink

- ✓ A gondolatainkat, a probléma megfogalmazását, pontosan, egyértelműen, a gyermek számára érthetően közvetítjük.
- ✓ Lehetőségeket adunk matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetésére, megtapasztaltatására.

- ✓ Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, ami felkelti a gyermek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- ✓ Minden esetben támaszkodunk a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- ✓ Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzeteket teremtünk.
- ✓ A matematikai képességek fejlesztését játékosan valósítjuk meg.
- ✓ Logikai és szabályjátékokat ismertetünk meg a gyermekekkel és azok alkalmazását.
- ✓ Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségét, képességeit figyelembe vesszük.
- ✓ A gyermekek egyéni feladatmegoldásait meghallgatjuk, a sajátos logikáját elfogadjuk, szükség esetén rávezető kérdésekkel segítjük.
- ✓ A gyermeki tevékenység változatos formáját biztosítjuk: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.
- ✓ Gyakorlási lehetőséget biztosítunk matematikai osztályozásra, a halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezésére.
- ✓ Megismertetjük térbeli viszonyok pontos megnevezését.
- ✓ Kirándulások, séták, kísérletek közben felhívjuk figyelmüket, a természeti környezetben jelenlévő szimmetriára, /levelek fák, virágok, hópehely, stb./ valamint az ember alkotta szobrok, épületek geometriájára.
- ✓ Gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás: kihasználva gyermek kíváncsi, érdeklődő életkori sajátosságait, probléma helyzeteket teremtve, irányítjuk a gyermek figyelmét a gondolkodásra, probléma megoldásra

6.6.5. A fejlődés várható eredménye

- Képes az azonos síkban/térben elhelyezkedő síkidomok/testek összehasonlítására.
- Képes két azonos minőségű mennyiséget ugyanannyivá tenni.
- Képes valaminél kisebbet, nagyobbat, kevesebbet, többet létrehozni.
- Helyesen használja a tő és sorszámneveket.
- Tud 10-es számkörben bontani.
- A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számolni
- Tud 10-es számkörben részhalmazokat egyesíteni.
- Megfelelő szöveget alkot mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről;

- Meg tudja állapítani, az összehasonlítandó mennyiségek viszonyát: több, kevesebb vagy ugyanannyi / hosszabb- rövidebb-egyforma, magasabb-alacsonyabb, szélesebb-keskenyebb/
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat, irányokat. / jobb-bal, előtt-mögött, alatt-fölött, mellett-között /
- A tárgyakat össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, szín, forma szerint.
- Képes alakzatokat másolni síkban és térben;
- Képes a síkbeli alakzatokat kiválogatni tulajdonságaik szerint (kör, négyzet, háromszög);
- Ismeri a térbeli alakzatok közül a kockát; gömböt

6.7. Munka jellegű tevékenységek

Célunk, hogy a gyermekek a munkavégzés során sokoldalú tapasztalatokat szerezzenek a környezetükről, annak alakíthatóságáról. Személyiségük fejlesztésén keresztül ismerjék meg a munkaeszközök használatát, a munkaszervezés és a munkavégzés folyamatait, részmozzanatait. Erősödjön kitartásuk, felelősségérzetük, önállóságuk, aktivitásuk és munkaszeretetük. Tiszteljék a munkát, becsülik meg az eredményt.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett tevékenység, melynek alapja a cselekvő tapasztalás. Mozgatója a gyermek aktivitási vágya és a felnőttek pozitív értékelése. Munkát rendszeresen végeznek a gyermekek, miközben sokoldalú tapasztalatokat szereznek, személyiségük fejlődik. A folyamatos munkatevékenység beépül az óvodai napirendbe, a gyermekek elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben segítségünkkel végeznek munkát a gyermekek, később teljesen önállóan, öntevékenyen cselekszenek. A gyermeki munka megvalósulása tudatos pedagógiai szervezést, együttműködést és ellenőrzést kíván az óvodapedagógusok részéről. Az eredmények pozitív értékelése segíti a munka örömeinek felfedezését, buzdítja, megerősíti a gyermekek kitartását. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségeit, figyelembe véve a gyermekek életkorát, egyéni képességeit, fejlesztjük a szükséges attitűdöket. A feladatokat ennek függvényében differenciáltan kapják. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, az elvárásokat, a munka mennyiségét fokozatosan növeljük.

A szükséges módon és mennyiségben segítünk az egyes gyermekeknek. A munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez mintát adunk. A gyermekek nagyon örülnek, ha valamit

megtanulnak vagy „igazi” munkát végezhetnek, „dolgozhatnak”. Az önállóan elvégzett munkálatok fejlesztik önállóságukat, feladat- és kötelességtudatukat.

Folyamatosan biztosítunk megfelelő anyagokat, eszközöket a gyermekek munka jellegű tevékenységeihez. Lényeges szempontunk, hogy legyenek esztétikusak, higiénikusak, hogy kedvet keltsenek az igazi munkához. Ez ugyanolyan örömet jelent óvodásainknak, mint a játék. A munkaeszközök számára kialakítunk olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat. Megtanítjuk őket az eszközök helyes használatára, állaguk, használhatóságuk megóvására és saját testi épségük megőrzésére. A nyugodt légkör, az elegendő idő biztosítása a segítségünk e téren is. A megfelelő méretű eszközök segítenek abban, hogy a gyermekek pontosan végezzék el a munkát. A munkajellegű tevékenységek első fázisa az önkiszolgálás, amely a gyermekek saját magukkal kapcsolatos teendőit foglalja magában: testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

Következő fejlettségi szinten a napos munka áll. Ez elsősorban a nagy- és középső csoportos gyermekek tevékenysége. A napos, munkája során rengeteg tapasztalatot szerez. Helyben, időben, mozgásban alkalmazkodik társaihoz. Tapasztalatokat szerez környezeté térbeli viszonyairól. Attól a naptól kezdve, hogy bevezettük a napos rendszert, azt következetesen alkalmazzuk. Fontos, hogy minden gyermekre egyformán sor kerüljön és, hogy a gyermekek ezt tudják is. Arra törekszünk, hogy az idősebb gyerekeknek természetessé váljon, a kisebb társuk segítése, ha segísége szorul.

A gyermekek időnként alkalmoszerű munkát is végeznek.

Segítenek:

- Az óvodapedagógusoknak, dajkáknak egyénileg vagy közösen
- A terem rendezésében, a környezet rendjének helyreállításában.
- Mosdó, öltöző rendben tartásában.
- Fogkrém osztásában
- Az ünnepi előkészületekben.
- Díszek, meglepetések előkészítésében.

A gyermekek egyéb munkavégzésébe tartozik a környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- Szívesen segítenek az óvodaudvar tisztántartásában (söprés, fű gondozása, falevelek összegyűjtése, hólapátolás, öntözés, stb.)
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön

- Szívesen ápolják a növényeket,
- Az óvoda berendezési tárgyait óvják, védik (játékok tisztítása, egyszerű javítása, mosása, polcok letörlése)
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról

Fontosnak tartjuk, hogy amire már a gyermek képes, nem végezzük el helyette. A feladatok elvégzését következetesen figyelemmel kísérjük. Olyan feladatokat, munkalehetőségeket biztosítunk a gyermekek számára, amihez rendelkeznek a szükséges képességekkel a munkafolyamatok menetét, fogásait illetően.

6.7.1. A feladataink

- ✓ Megfelelő helyet és elegendő időt biztosítunk a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében
- ✓ Bevezetjük a munkafajtákat és azok fokozatos mennyiségét
- ✓ A differenciálás elvét érvényesítjük a feladatadáskor
- ✓ Minden gyermeknek biztosítunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- ✓ A munkaeszközök számára olyan helyet biztosítunk, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- ✓ A balesetvédelmi és higiéniai szabályokat betartjuk, betartatjuk
- ✓ Biztosítjuk az élősarokban a növények - és kisállatok gondozását.
- ✓ Segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét és teljes önállósággal végezhessek a munkatevékenységeket.
- ✓ Arra törekszünk, hogy a gyermeknek ne kényszer legyen a munka, hanem pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől, mint szeretett lénytől kapjuk feladatainkat.
- ✓ A munkát folyamatosan, konkrétan, reálisan, értékeljük, amely gyermekhez mért fejlesztő hatású, buzdító, megerősítő, a gyermekekben pozitív viszonyt kialakító a rendszeres munkavégzésre szoktatáshoz.
- ✓ Lehetőséget adunk a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.

6.7.2. A fejlődés várható eredmény

- Megérti, mit várunk el tőle, és azt önállóan teljesíti.
- Bonyolultabb feladatot is örömmel végez, és annak szervezésében is önállóan részt vállal.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik önértékelése, önbizalma.
- Naposi feladatait önállóan, pontosan végzi, ügyel az eszközök esztétikus elhelyezésére.
- Ügyel a rendre, tisztaságra.
- Munkáját a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Az egyéni megbízatásokat örömmel végzi (pl. a kért eszközöket behozza, vagy kiviszi, az üzeneteket átadja stb.)
- Részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a csoportszoba átrendezésére vonatkozó megbeszélésen, ötleteket ad.
- Vigyáz a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszi az elejtett papírdarabokat, helyére teszi a kint felejtett eszközöket.

6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk a készségek, képességek, a gyermek teljes személyiségének kibontakoztatása. Az ismeretek alkalmazása, felhasználására történő felkészítés, a gyermek kompetenciájának fejlesztése. Az érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása. Tanulást támogató környezet megteremtése a gyermek előzetes tapasztalatainak, ismereteinek figyelembevételével.

A gyermek utánzásos, spontán tevékenysége, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A tanulás óvodánkban a magatartás-, a viselkedéstanulás, a motiváció, a megismerés iránti vágy, a képességek fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magába foglalja.

A gyermek által végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a "megtanulás", a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. A gyermekek világméretű alakulását is befolyásolja. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására. Az utánzásos modellkövetés tanulás hatására alakulnak ki a gyermekek szokásai.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A gyermek saját tevékenysége, saját tapasztalatai által tanul. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. A gyermekek számára biztosítjuk azokat az eszközöket, amelyek legjobban segítik képességeik kibontakozását, kompetenciájának fejlesztését.

Az óvodapedagógus megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére, kreativitásának erősítésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Az óvodapedagógus az egész óvodai nap folyamán épít a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, ismereteire, tapasztalataira.

A gyermek fejlődésének alapja, hogy óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához.

A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételét jelenti. A tevékenységek szervezése nem zavarhatja a kialakult játékot, ezért időpontjának megválasztása az óvodapedagógustól nagy körültekintést igényel.

Az óvodai tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, történhet a nap bármelyik időszakában. Amikor a nevelési helyzet és a gyermekek tevékenysége erre lehetőséget ad, érdeklődésüktől függően menet közben is be- és kikapcsolódhatnak a tevékenységbe a gyermekek.

Az egyéni munkaformában a gyermekek lehetőleg saját elképzelésük szerint, önállóan oldják meg a feladatokat. A mikrocsoportos munkaformánál különösen a nagyok tanulják meg, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban. A mikrocsoportos munkaforma különösen alkalmas a társas kapcsolatok fejlesztésére. A tanulásban felhasznált eszközök kiválasztásánál (tárgyak, képek, munkaasztalok stb.) az óvodapedagógus arra törekszik, hogy érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a feladatban rejlő probléma felismerésére és megoldására ösztönözzön.

Az óvodában a gyermekek spontán, önkéntelen módon tanulnak, ezért az óvodapedagógus épít a gyermekek megismerési vágyára, cselekvőaktivitására, a sok érzékszervet foglalkoztató

tapasztalás biztonságára. Érzelmi beállítottságuk, önkéntelen figyelmükre támaszkodva irányítja a felfedező tevékenységeket. A gyermekeket a kíváncsiság, az óvodapedagógushoz fűződő érzelmi kapcsolat, a tevékenységi helyzet motiválja. Az óvodapedagógus a gyermekek kérdéseire, megjegyzéseire épít. A tevékenységek szabad légköre, a gyermeki megnyilatkozások lehetősége biztosíték arra, hogy megismerhesse a gyermekek érzelmeit, gondolkodásának, nyelvi fejlettségének szintjét. Az óvodapedagógussal és társakkal való együttműködésben alakulnak közösségi tulajdonságaik. Új magatartásmódokat és viselkedési szokásokat sajátítanak el. Az óvodapedagógus személyes mintaadása fontos ezek elsajátításában. Elsősorban a tanulási folyamatban jön létre a gyermekek tanuláshoz szükséges beállítódása, feladattudata.

A tanulásirányítás a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül. A tanulási folyamatban elengedhetetlen a gyermek számára a teljes személyiségének fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle megélése. Vagyis a tolerancián túl az inkluzív pedagógiai elv megvalósulása.

A tervezés fontos követelménye, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön, rendszereződjön.

3-4 éves korban a gyermekek az óvodába különböző tapasztalattal érkeznek. Nagyon fontos, hogy a tárgyról, dolgokról minél több érzékszerv segítségével szerezzenek cselekvéses tapasztalatokat. A vizuális akusztikus, kinesztetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítása, a támogató, élmény gazdag környezet megteremtésével érhető el. Legyen alkalmuk egyenként a témával kapcsolatban többféle cselekvésre, konkrét műveletekre, a valóságos környezettel való aktív ismerkedésre.

4 éves kor után a gyermekek már jobban tudnak alkalmazkodni társaikhoz, az óvodapedagógustól kapott feladatokat társaikkal együtt is végre tudják hajtani. Kezdenek képessé válni mozgásuk, beszédük, figyelmük bizonyos fokú önirányítására. A hozzájuk intézett kérdésekre válaszolnak, gyakorlati problémamegoldásuk önálló, aktív lesz. A megfigyelés pontosságának, differenciáltságának fejlesztését jól szolgálhatja a tárgyak, jelenségek összehasonlítása, megkülönböztetése. A különböző helyzetekben megoldásra váró feladatok közben a gyermekeknek nemcsak új tapasztalatok, ismeretek szerzésére nyílik lehetőségük, hanem a meglévők alkalmazására, a változások, ok-okozati összefüggések felismerésére is. Megjelenik a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakulása.

5-6-7 (8) éves korban a gyermekek már megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket is végeznek. Az óvodapedagógus gyakran ad lehetőséget hosszabb ideig tartó,

folyamatos megfigyelésre. Lehetővé teszi, hogy a gyermekek a jelenségeket változásukban, fejlődésükben érzékeljék. Megfigyeléseik alapján a különböző összefüggések önálló felismerésére is lehetőséget nyújt. Ebben a korban megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása is. Az óvodapedagógus itt már fokozottan elősegíti - pl. páros és mikroszoportos munkával - a gyerekek együttműködésének fejlődését.

Megjelenik a tanuláshoz elengedhetetlen szükséges szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztás.

A tanulás akadályba ütközése esetén a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan a fejlesztőpedagógus javaslata alapján egyéni felzárkóztatási tervet készítünk a szükséges fejlesztés megvalósítására.

Tehetségre utaló tulajdonságok esetén a gyermek egyéni fejlettségére és differenciált foglalkoztatására fokozott hangsúlyt, még nagyobb figyelmet fordítunk. A tevékenységekben megvalósuló tanulás sikerének alapja az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékelése.

6.8.1. A feladataink

- ✓ A tanuláshoz szükséges feltételeket biztosítjuk
- ✓ Kielégítjük a gyermekek tevékenységi, megismerési vágyait
- ✓ Biztosítjuk a változatos, cselekvő aktivitásra épülő, érzékszerveket foglalkoztató tapasztalás lehetőségeit
- ✓ Olyan szituációkat hozunk létre, ahol a gyermekek a felfedezés, a kutatás örömeit átélhetik.
- ✓ Kihasználjuk a spontán, játékos helyzeteket
- ✓ Felkeltjük az érdeklődésüket, kíváncsiságukat
- ✓ A kiemelkedő képességű gyermeket képességeihez mérten fejlesztjük
- ✓ Problémamegoldásra ösztönző helyzeteket teremtünk
- ✓ A tanulási zavart igyekszünk időben kiszűrni, ezt jelezzük a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek
- ✓ Differenciáltan fejlesztünk (felzárkóztatás, tehetséggondozás, szükség esetén a gyermek szakemberhez való irányításával).
- ✓ Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segítjük a személyiség kibontakoztatását.
- ✓ Tudatosan irányítjuk a gyermekek ismeretszerzését, az ismeretek átadását, átszármasztását.

- ✓ Fejlesztjük a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
- ✓ Fejlesztjük az értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- ✓ A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységeket biztosítunk.
- ✓ A gyermekeket buzdítjuk dicsérettel, pozitív megerősítéssel.
- ✓ Felkészítjük a gyermekeket az ismeretek alkalmazására, felhasználására, alakítjuk a gyermekek kompetenciáját.
- ✓ Az érdeklődési kedv fenntartásával megalapozzuk a tanulni vágyást.

6.8.2. A fejlődés várható eredménye

- Szívesen vesz részt az óvodapedagógus által kezdeményezett, irányított tevékenységekben
- Érdeklődő, bátran kérdez
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák korának megfelelően fejlettek.
- Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására
- Képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre, felnőttel és gyermektársaival
- Tud önállóan konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni
- Alakul feladattudata
- Ismeri saját értékeit
- Önálló a feladatok megoldásában
- Önálló megfigyeléseket végez, felismeri a jelenségeket változásukban is
- Konkrét összefüggéseket fedez fel, ok-okozati viszonyokat
- Többféle megoldás keresése törekszik
- Képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni
- Elkülöníti a mese és a valóság elemeit.

7. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába,

amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Testi, lelki és szociális érettség, a szándékos figyelem, korának megfelelően fejlett memória megléte szükséges a gyermeknek.

A testileg egészségesen fejlődő gyermeknél hatéves kora körül bekövetkezik az első alakváltozás. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. A kéztő és az ujjpercek csontosodása erősen megindul. A kézdominanciának egyértelműen felismerhetőnek kell lennie, mert a nem megfelelő. kézzel történő írástanulás nehezíti az írás, olvasás elsajátítását, súlyosabb esetben beszédzavarhoz, személyiségzavarhoz vezethet.

Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A pszichológiai feltételek közül fontos a kiegyensúlyozott magatartás önmaga fékezésére és irányítására, a megfelelő munkatempó feladat megértés, feladattartás, a feladatok egyre eredményesebb elvégzése. Az óvodában kialakított feladat- és szabálytudat elengedhetetlen számára, mert el kell tudni fogadni a pedagógus utasításait, be kell tartani a közösségi élet szabályait.

Az iskolaérett gyermekekre jellemző még a monotónia tűrés. Ez az unalmas, egyhangú feladatok elvégzéséhez szükséges. A kiegyensúlyozott érzelmi étellel rendelkező gyermek képes az önuralomra, az óvodai élethez és a társakhoz, valamint a pedagógushoz való alkalmazkodásra. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha a gyermek jól be tud illeszkedni a csoportjába, elfogadja az óvodapedagógust, a közösséget, vagyis szociálisan érett. Ez megnyilvánulhat a gyermek önállóságában is. Bizonyos feladatokat már önállóan is meg kell tudni oldania, el kell végeznie.

A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan

növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Megteszi az első lépéseket az analízis és a szintézis műveleteinek a terén, vagyis rájön, hogy részekből egészeket alkothat, az egész pedig részekre bontható. Különösen fontos ez az olvasás, írás, számolás tanításában. Ennek birtokában hoz majd létre a betűkből szavakat és azokból mondatokat.

A beszéd már óvodás korban is a legfontosabb kifejezőeszköze a gyermeknek. A beszéd révén tud kapcsolatokat létrehozni, így szerzi meg ismereteit, ennek segítségével tudja kifejezni gondolatait és érzelmeit. Ez még fontosabbá válik iskoláskorban. Ezért szükséges a jól fejlett beszédképesség már az iskolába lépés előtt. A tanulásnak ez az egyik alapfeltétele. Nélküle nem fogja megérteni környezetét, nem lesznek kapcsolatai, kirekesztett és magányos lesz, értelmi képességei is korlátozottak lesznek. Az óvodáskorban tudatosan fejlesztett beszédképesség tehát nagyon fontos. Ettől függ majd az írásnak és az írásbeli kifejezőképességnek a milyensége is.

Megfelelően kialakított beszéden a helyes hangképzést és az életkornak megfelelő formális és tartalmi fejlettséget értjük. A hangok tisztasága és hibátlan kiejtése jelenti a formai fejlettséget. A tartalmi fejlettség pedig a gondolatok, az élmények, az önmagával vagy mással megtörtént események értelmes kifejezésére utal. A helyes hangképzés gyakorlása elengedhetetlen feladata anyanyelvünk tanításának. Ugyanis ha egy gyermek nem tisztán és helyesen képzi a hangokat, érthetetlen lesz a beszéde. De nemcsak a beszédben, az írás-olvasás tanulásában is problémái lesznek.

Amennyiben bármilyen okból késik a testi érettség, mozgás, fejlődésének üteme, vagy hiányzik az akarati tulajdonságok bármelyike is, a szülőnek gyermeke későbbi problémamentes, életkornak megfelelő fejlődése érdekében megfontolásra ajánljuk beiskolázás elhalasztását, hiszen az éretlen gyermekeknek szükségük van egy évre, mely elegendő ahhoz, hogy hátrányukat csökkentsék. Ez alatt az egy év alatt, amíg az óvodába „visszamaradnak”, nagyobb lesz az önfegyelmük, munkatempójuk is gyorsulhat, kitartóbb lesz a figyelmük, szókincsük és beszédük gazdagabbá válhat. Fő tevékenységük a játék, sokkal érettebb, tisztább lesz.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatosan speciális szakemberek közreműködésével végezzük pedagógiai munkánkat, mert csak így tudjuk elérni a fentiekben elvárt fejlettségi szintet.

8. Gyermeki képesség és fejlettség mérésének formája

Óvodánkban a gyermekek fejlődésének mérése, értékelése az óvodapedagógusok folyamatos feladata.

A mérőlap a nevelőtestület által kidolgozott saját mérőlapon történik. A gyermekek megfigyelését és fejlődésüket folyamatosan figyeljük, és az eredményeket rögzítjük az egyéni fejlettségmérő lapokon. A kiértékelés félévente történik, melynek eredményéről a szülőt is tájékoztatjuk. A korrekciókat a csoportnaplóban vezetjük.

9. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A nevelőmunkát segítő eszközök:	Beltéri eszközök	udvari eszközök
Játékok:	Gyakorlójáték eszközei Szerepjáték eszközei Építő-konstruáló játék eszközök Szabályjátékok Bábok Képességfejlesztő játékok	
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök:	tornakötél bólyák tornakarikák léglabdák tornapad, függőhinta bordásfal tornarudak tornaszőnyeg egyensúlyozó trambulin zsámoly babzsákok füleslabda egyensúlyozó tölcser alagút maroklabdák	Ugrálókötelek Homokozók ugrálókötelek mászókák hinták, csúszdák kuckók léglabdák
A külső világ megismerését célzó eszközök:	vetítő diafilmek vetítövászón lap-top könyvek	lapátok gereblyék nagyítók távcső
A zenei nevelés eszközei:	magnók CD-k hangszerek	

	elektromos orgona ritmusbotok hangszertáskák	
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök:	Méhviaszkréták Színes ceruzák Tempera és vízfestékek Gyurma formalyukasztók Jobb és balkezes ollók ragasztók ecsetek	
A gyerekek jobb komfortérzetét szolgáló eszközök:	Párakapu	
Nyugodt pihenést biztosító eszközök:	nagy fekvőfelületű ágyak Illatmécsesek Fényvédő redőnyök nyári/téli takarók lepedők párnák	
Gyermekbútorok:	asztalok gyerekszékek bútorok, öltöző szekrények	
Egyéb	Mikrosütő Fénymásoló nyomtató laptop Spirálozó gép Lamináló gép mosogatógépek írat megsemmisítő címke nyomtató	

10. Pedagógiai adatok kezelése

Csoportnapló	A dokumentum tartalma	Időkeret	Megvalósításért felelős	Ellenőrzés gyakorisága	ellenőrzést végző személy
--------------	-----------------------	----------	-------------------------	------------------------	---------------------------

1. Nevelési terv	A csoport szokás és szabályrendszere Mimi-kis csoport beszoktatási terv, Középső, nagycsoport visszaszoktatási terv Az elért eredmények értékelése, a fejlesztésre váró feladatok következő félévben	félév	a csoport óvodapedagógusai	Félévente	óvodavezető
2. Programok terve	ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó szervezési feladatok a csoport életében	negyedévente	a csoport óvodapedagógusai	Félévente	óvodavezető
3. Fejlesztő tevékenységek terve	tevékenységek témakörök éves terve tevékenységek heti terve	egész nevelési évben hetente	a csoport óvodapedagógusai	szeptember utolsó hete, majd havonta	óvodavezető
4. Egyéni fejlesztés, tehetséggondozás	differenciált tervezés	egész nevelési évben hetente	a csoport óvodapedagógusai	Havonta	óvodavezető
5. Vázlatírás	a napi tevékenység terve	egész nevelési évben	a csoport óvodapedagógusai	Havonta	
Egyéni fejlődési napló	A dokumentum tartalma	Időkeret	Megvalósításért felelős	Ellenőrzés gyakorisága	ellenőrzést végző személy

Feljegyzés a gyermek fejlődéséről	a gyermek megfigyelése során tapasztaltak feljegyzése	egész nevelési évben			
-----------------------------------	---	----------------------	--	--	--

11. Eszköz és felszerelési jegyzék

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

I. HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
csoportszoba	gyerm.csop. 1	100%	
tornaszoba	óvodánként 1	100%	
logopédia és egyéb. fejl. szoba	óvodánként 1	100%	nem biztosított
játszóudvar	óvodánként 1	100%	
óvodavezetői iroda	óvodánként 1	100%	
nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	0%	nem biztosított
orvosi szoba	óvodánként 1	0%	nem biztosított
gyermeköltöző	gy.csoportonként 1	100%	
gyermekmosdó, wc	gy.csoportonként 1	100%	

Kiszolgálóhelyiségek

Felnőtt öltöző	épületenként 1	100%	
elkülönítő szoba	óvodánként 1	0%	nem biztosított
melegítőkonyha	óvodánként 1	100%	
tálaló-mosogató, felnőtt étkező	óvodánként 1	100%	nem biztosított
Felnőtt mosdó	épületenként 1	100%	
felnőtt wc	épületenként 1	100%	
mosléktároló	óvodánként 1	0%	nem biztosított
egyéb raktár	óvodánként 1	60%	nagyon kicsi az alapterülete, ezáltal nem megfelelő a tároló kapacitása
			nagyon kicsi az

szertár	épületenként 1	60%	alapterülete, ezáltal nem megfelelő a tároló kapacitása
---------	----------------	-----	---

Helyiségek bútorzata és berendezési tárgyai

1. Csoportszoba

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megvalósulás szintjének %- os aránya	Megjegyzés
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	100%	
gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	100%	
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	100%	
fényvédő redőny	ablakonként	100%	
szőnyeg	gy.csop.ként, padló egyötödének lefedése	100%	kb. 3. évenként az elhasználódás miatt cseréje szükséges
játéktartó szekrény	Csoportszobánként 2	100%	
Fektető tároló	Valamennyi gyermekágy tárolásához	100%	
hőmérő	gyermekcsoporton- ként 1	50%	.1 db jól biztosítja a szükségyszerűséget
óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoporton- ként 1	0%	nem fér el a teremben
Felnőtt szék	gyermekcsoporton- ként 1	0%	nem fér el a teremben

2. Tornaszoba

tornaszoba, tornaterem	óvodánként 1	100%	
tornapad	2	100%	
tornaszőnyeg	2	100%	
bordásfal	2	50%	
óvodai többfunkciós mászó készlet	1	0%	a tárolása nem megoldott a jelen körülmények között

3. Logopédiai foglalkoztató

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
tükör	1	100%	
asztal	1	100%	
szék	2	100%	
szőnyeg	1	0%	

5. Óvodavezetői iroda

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
íróasztal és szék	2-2	100%	
tárgyalóasztal	2	100%	
szék	4	100%	
telefon	1	100%	
könyvszekrény	1	100%	
iratszekrény	1	100%	

6. Gyermeköltöző

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
öltözőrekesz, ruhatároló, fogás	gy.létsz. figyelembevételével	100%	
öltözőpad	gy.létsz. figyelembevételével	100%	

7. Gyermek mosdó

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
törülközőtartó	gy.létsz. figyelembevételével	100%	
falitükör	mosdókagylóként 1	100%	
hőmérő	Helyiségenként 1	100%	
fogmosótartó	gy.létsz. figyelembevételével	100%	higiéniai szempontból fél évenként cserét igényel

8. Egyéb felszerelés

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
egyéni tisztálkodó szerek	létszám szerint 1 (fésű, fogkefe, fogmosópohár)	100%	
tisztálkodó-felszerelések	mosdókagylóként 1 (ruhakefe, körömkefe, szappantartó)	100%	folyékony szappant használunk
fésütartó	gyermekcsoportonként 1	100%	
törülköző	felőtt és gy. létsz. szerint 3-3	100%	folyamatos cserét igényel
abrosz	asztalonként 3	100%	folyamatos cserét igényel
takaró	gyerm. létszám szerint 1	100%	folyamatos cserét igényel
párnahuzat lepedő	gyerm. létszám szerint 3-3	100%	folyamatos cserét igényel

9. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
szennyesruha-tároló	óvodánként	100%	
mosott ruha-tároló	óvodánként	100%	
mosógép	óvodánként	100%	
centrifuga	óvodánként	0%	a mosógépbe beépített
vasaló	épületenként 1	100%	
vasalóállvány	épületenként 1	100%	
szárítóállvány	épületenként 1	100%	
takarítóeszközök	épületenként 1	100%	pótlásuk folyamatos kiadással jár
kerti szerszámok, munkaeszközök	Óvodánként 1	100%	
hűtőgép	épületenként 1	100%	
porszívó	épületenként 1	100%	

1. Játékok, játszóeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelve helyezzük el.

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya		Megjegyzés
játékformák (mozgásos, szerep, építő-konstruáló, szabály,barkács, báb)eszközei	gyerm.csop.ként a gyermek. 30%-nak megfelelő mennyiségben	70%		az elhasználódás miatt folyamatos pótlásra szorul, vm. A gy.létszám növekedés is indokolja
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	csoportonként gyermek.létszám figyelembevételével	csoport szobai eszközök	udvari eszközök	a tornaszobában használjuk ezeket az eszközöket
		60%	80%	
ének, zene, énekes játékok eszközei	csop.ként, gyermek.létsz. figy.be vételével (az ONOAP szerint)	80%		az elhasználódás szerinti pótlást, folyamatosan szükséges biztosítani
az anyanyelv és kommunikációs képesség fejlesztésének eszközei	csop.ként a gyermek. 30%-nak megfelelő mennyiségben	90%		az elhasználódásból eredő pótlást, folyamatosan szükséges biztosítani
értelmi képességek és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	csop.ként a gyermek. 30%-nak megfelelő mennyiségben (az ONOP szerint)	90%		az elhasználódásból eredő pótlást, folyamatosan szükséges biztosítani
ábrázoló tev. fejl. anyagok, eszközök (rajzeszközök, festéshez szücs. eszközök,képalakítás, kézimunka stb)	csoportonként gyermek.létszám figyelembevételével	90%		minden tanévkezdéshez, szükséges beszerezni és folyamatosan pótolni

a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	csoportonként gyermek.létszám figyelembevételével gyerm.létszám figyelembevételével (az ONOA szerint	90%	az elhasználódás-ból következő pótlást, folyamatosan szükséges biztosítani
munka jellegű tevékenységek eszközei	csoportonként gyermek.létszám figyelembevételével (az ONOA szerint)	60%	

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
videó (lejátszó)	óvodánként 1	0%	nem megoldott tárolása pedagógiailag indokolatlan
televízió	óvodánként 1	100%	
magnetofon	csoportonként 1	100%	minden csoportban szükséges és biztosított
diavetítő	épületenként 1	100%	minden csoportban szükséges és biztosított
vetítővászon	épületenként 1	100%	biztosított
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1	100%	
hangszer (gyerekeknek)	csoportonként a gyerekek 30%-nyi mennyiségben (az ONOA szerint)	90%	az elhasználódásból eredő pótlást, folyamatosan szükséges biztosítani

Egészség és munkavédelmi eszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	A megvalósulás szintjének %-os aránya	Megjegyzés
ételminta-vétel készlet	óvodánként 1	100%	az előírt mennyiségnek sokkal többszörösére van szükség
mentőláda	óvodánként 1	100%	
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi Szabályok szerint	100%	